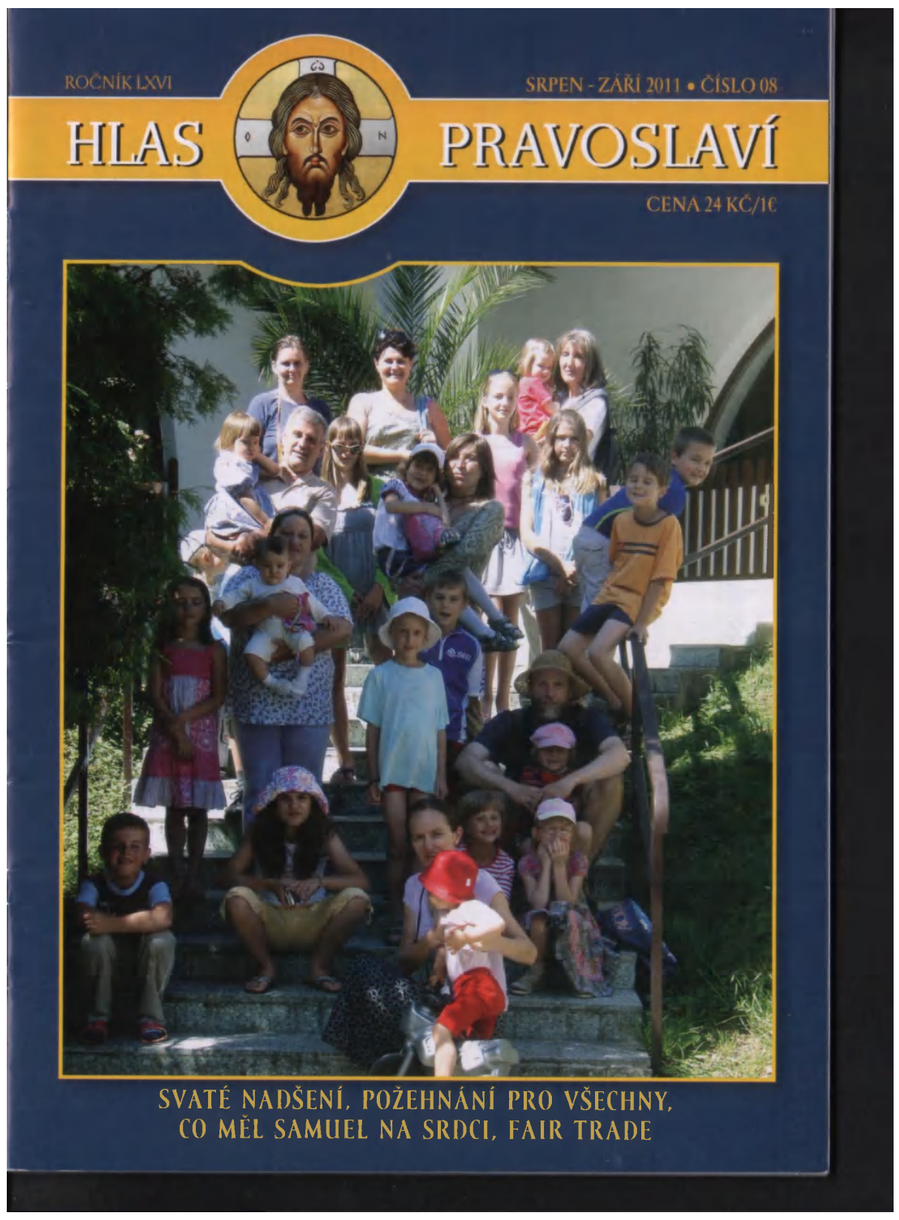
ROČNÍK LXVI
SRPEN - ZÁŘÍ 2011 • ČÍSLO 08
HLAS PRAVOSLAVÍ
CENA 24 KČ/1€
SVATÉ NADŠENÍ, POŽEHNÁNÍ PRO VŠECHNY,
CO MĚL SAMUEL NA SRDCI, FAIR TRADE

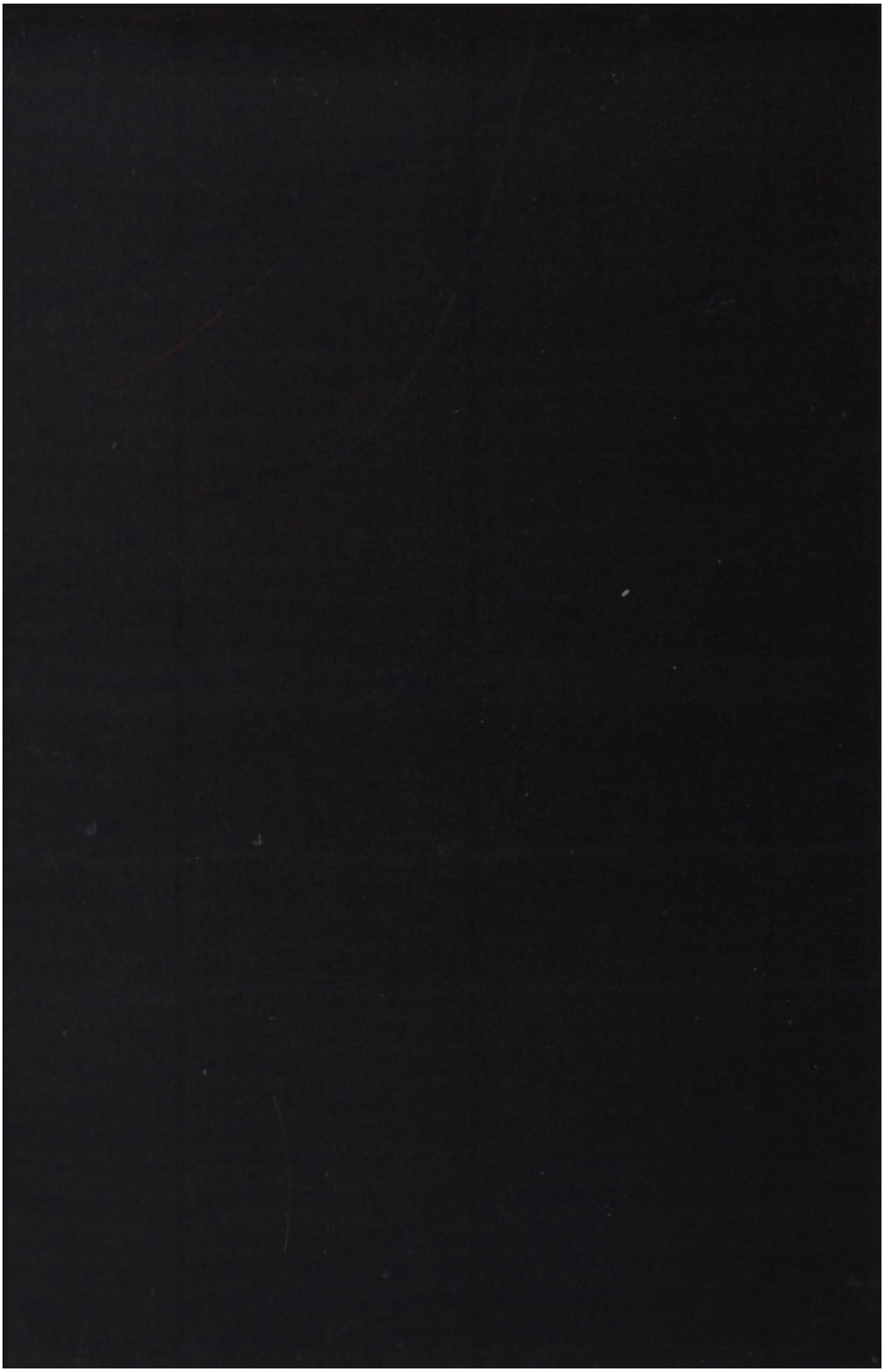

IKONA SVÁTKU - ZESNUTÍ PŘESVATÉ BOHORODICE

OBSAH

EDITORIAL	3	RECENZE	18
SLOVO METROPOLITY	5	ZPRÁVY Z EPARCHIÍ	19
STARÝ ZÁKON	7	SPOLEČENSKÁ KRONIKA	25
DUCHOVNÍ ČTENÍ	9	MLÁDEŽ	26
ŽIVOTY SVATÝCH	10	POZVÁNÍ	30
ZPRÁVY ZE SVĚTA	13	PROGRAM METROPOLITY	31
CÍRKEV A SPOLEČNOST	16	PRO NEJMENŠÍ ČTENÁŘE	32

SVATÉ NADŠENÍ (A UTRPENÍ) VE STÍNU POCHYBNOSTI

Ti, kteří delší dobu slouží v církvi, si často ve skrytu duše, anebo i otevřeně, stěžují na skutečnost, že je jejich práce netěší – a to především proto, že věřících lidí zejména na venkově ubývá. Ve své většině ateistická česká společnost vskutku nechce řešit teologické otázky a požadavky jakési církevní a duchovní disciplíny ji prostě nezajímají.

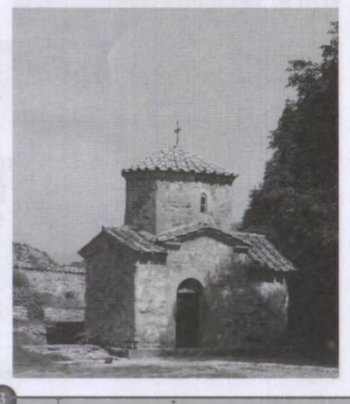

Tisíce Čechů a Češek (ale také Moravanů a Moravanek, Rusů a Rusek, Němců a Němek atd.) budou tudíž raději „pro zdraví" užívat v lepším případě neškodné a neúčinné dryáky namíchané podvodnými farmaceutickými koncerny, anebo ve snaze o tzv. „dosažení štěstí" navštěvovat kartářky, věštkyně a astrology, než by se zamysleli nad svým životem a třeba si promluvili o svých problémech (které mívají velmi často duchovní příčiny) s knězem.

Dodržování požadavků desatera se pak v naší (zatím) materiálně prosperující společnosti většině spoluobčanů a někdy také části našich křesťanských (či dokonce pravoslavných) souvěrců a souvěrkyň jeví jako poněkud kuriózní přežitek... Mohli bychom zajisté dlouze pokračovat v nářku nad mravní bídou a neznabožstvím, které nás „pravé pravoslavné" obklopuje, a naříkat nad společností, která si našich ideálů a víry neváží a nikterak je nedoceňuje...

Výsledek je však zřejmý a někdy doslova hmatatelný – církevní lidé podléhají (jakkoliv je to překva-

pující) depresím a beznaději a děje se jim tak nechtě navzdory výzvě k radosti a také navzdory radostnému poselství evangelia jako takového.

Nezřídka se také stává, že od těch, od nichž očekáváme, že budou doslova naplnění svatým nadšením a duchovním optimismem, a od nichž očekáváme, že nás budou duchovně vést, uslyšíme v lepším případě opakování již opakovaných zbožných frází a pouček a v tom horším pouze učelové polopravdy doprovázené obligátním „natřásáním peříček"...

K uvedeným jevům se pak ještě přidá nebetyčná nafoukanost a pýcha u jedněch, anebo neskrývaný materialismus a posedlost penězi a věcmi u druhých, případně vychytralost a lenost souvěrců a souvěrkyň z poněkud exotických částí Asie i Evropy...

Jaký pak div, že ono svaté nadšení, bez kterého to prostě nejde a které je vskutku DAREM DUCHA(!), se postupně vytrácí.

Shrnuto a podtrženo - je nám dáno žít ve třetím tisíciletí od příchodu Krista, avšak země česká, jakkoliv je po stránce materiální vyčerpaná a na mnoha místech snad až „příliš obdělaná", po stránce duchovní zůstává i dnes „polem neoraným", ba co víc, před našima očima doslova „zarůstá plevelem".

My sami jsme nezřídka až příliš dobře naučeni vymlouvat se na nepřízeň dějin, osudu, sousedů, nadřízených i podřízených apod. a v této době, kdy nám již více než 20 let nic kromě vlastní slabosti nebrání žít pro Krista, upadáme do letargie a nevnímáme někdy již ani to dobré, a dokonce již ani to špatné v našich životech a co víc, nereflektujeme, ani ničeho dobrého ani špatného ve svém okolí...

Někteří učitelé (a nechci říci, že „špatní") nám chtěli vštípit cosi o jakési naší pravoslavné automaticky „přidané hodnotě" a „výjimečnosti" či „nadřazenosti" nad okolí, avšak cyklicky se opakující deprese, pochybení a naše zřejmé nedostatky nám ukazují, jak je nanejvýš nebezpečné a pošetilé opírat se ve svém životě pouze o domnělé nadbytečné zásluhy světců a světic Božích a ve svém životě již jejich příkladu, odříkání a píle i věrné oddanosti věci Boží nenásledovat.

To, proč to s naším církevním životem vypadá tak, jak to vypadá, jsem ostatně slyšel, a mnozí z čtenářů těchto řádků zajisté již slyšeli také mnohokrát: „latinizace, reformace, protireformace, zednáři, nacisti, komunisti, konzumisti, materialisti, postmodernisti, liberálové, atd...." Zkrátka hrůza; A příčin tak mnoho!

A tak mě při pohledu na tu spoušť v duchovním životě současné církve i společnosti, bratří a sester a nakonec i mně samotného, napadla jedna vskutku kacířská myšlenka;

Totiž, zda ten dlouhý, předlouhý seznam filozofických a historických příčin a důvodů, proč se naše duchovní situace nelepší, před Bohem doopravdy obstojí?

Váš odpovědný redaktor Roman Juriga

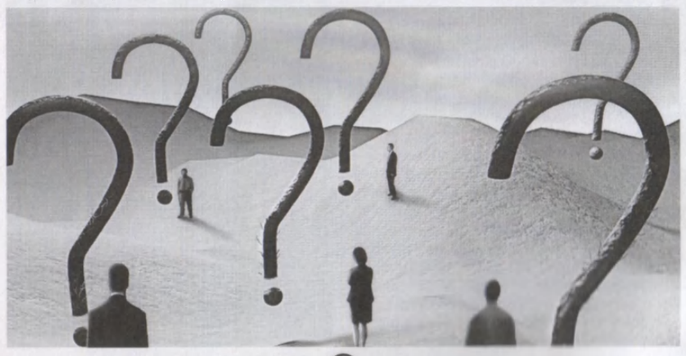

POŽEHNÁNÍ PRO VŠECHNY

Mnohokrát jsem se ve svém duchovenském poslání setkal s bolestivým povzdechem: „Nemohu věřit v Boha, když dopouští kolem nás tolik zla!" Jsou to velmi těžká slova. Rodí se v dobrém srdci, jež se nemůže smířit s tím, že již nežijeme v ráji a ve věčnosti. Naopak jsme ve světě, kde je všechno dočasné a pomíjející. Svět není ideální, často v něm vládne lež, krutost, nenávist a různé katastrofy, počínaje zemětřesením, povodněmi, výbuchy atomových elektráren a konče válkami, ekonomickými krizemi či domácími sváry a násilím. Jak se na to může dívat Bůh, Stvořitel, který je láska, jak se píše v Bibli?

Existuje mnoho způsobů, jak na to odpovědět. Můžeme k tomu používat výlučně příklady z Písma svatého a hlavně ten nejsilnější: osobu Ježíše Krista, Boha Slovo, který zvítězil nad tím největším zlem, kterým je smrt. Z vlastní zkušenosti však vím, že to nepomáhá. Na každé „protože" je stále nové „proč"! „Proč právě já musím tolik trpět? Jiní se mají dobře a jsou bezvěrci." Mají pravdu. Kdyby byl Bůh, nemohl by se na to dívat.

Letos uplynulo 30 let od úmrtí otce Antonína Pařízka, vynikajícího českého kněze, kterému jsem mohl poskytnout duchovní službu – zpověď před smrtí a připravit důstojný pohřeb. Znám jeho rodinu a vím, jak všichni těžce nesli smrt svých blízkých před II. světovou válkou, při osvobozování Československa i později. V plné síle zemřel vnuk a pravnučka se narodila ochrnutá. Proč právě nám? Co jsme zlého udělali? Jak to, že nás modlitby nezachránily? Patříme přece do kněžské rodiny! Těžko se mi odpovídalo a dokazovalo, že Bůh si vzal vnuka, tátu a manžela, protože jej měl rád

a byla to jeho vůle. Stejnou bezradnost jsem pociťoval, když se hovořilo o tělesně postižené pravnučce. Ptal jsem se nakonec, jak se jí již dospělé daří? Odpovědí bylo ujištění, jak dobře svůj stav zvládá, a dokonce se naučila jezdit autem. Všichni měli velikou radost z jejích úspěchů.

Tehdy jsem si vzpomněl na svoji maminku postiženou dětskou obrnou. Jaký měla těžký život, jak se však dokázala radovat ze všech malých nedůležitých věcí kolem sebe. Jaký má bohatý vnitřní život. Nikdy neztratila víru v Boha a nepochybovala o jeho existenci.

V dalším rozhovoru jsem pak připomněl, kolik je na světě nemocných, ochrnutých, slepých, kterým víra v Boha pomáhá. Bez modlitby a bohoslužeb si neumí život představit. Dokonce jsem někde slyšel, že nevidomí vidí více než lidé s dobrým zrakem.

Platí proto slova Písma svatého: „...Bůh je láska." (1 J 4, 8) Každý člověk bez výjimky, když je povolán k tomu, aby poznal velikou Boží lásku, i když je to lidsky často nepochopitelné, ji poznává v Ježíši Kristu. Spasitel jako Boží chléb ses-toupil s nebes, aby dal život světu. (J 6, 33) Své tělo dal za život světa. (J 6, 51). „Neboť Bůh tak miloval svět, že dal svého jediného Syna, aby žádný, kdo v něho věří, nezahynul, ale měl život věčný." (J 3, 16)

Naše lidské problémy se zlem a jeho podobami řeší jenom naděje v Bohu a osobní setkání s ním v Ježíši Kristu.

Všechny nás zve k sobě slovy věčného života: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout." (Mt 11,28) Nikoho nevylučuje, všechny zve k sobě, aby jim dal pít vodu živou, jež jediná hasí žízeň po životě krásy dobra a lásky. Podobnou myšlenku obsahuje také list svatého apoštola Pavla poslaný Timotejovi: „Bůh chce, aby všichni lidé došli spásy a poznali pravdu." (1 Tm 2, 4) Osobně to poznal ve svém životě, když byl vyveden „ze tmy do světla" (1 Tm 6, 18), protože Ježíš Kristus přišel na svět, aby zachránil „vše, co bylo zahynulo" (L 18, 10). Biblický příběh o ztracené ovci, kterou šel dobrý pastýř hledat a radoval se, když ji nalezl, svědčí o tom, jak velmi Bůh miluje všechny lidi. Každému však ponechává svobodu, aby se mohl rozhodnout. Nikomu nečiní násilí. Člověk se ale brání poznání Boží lásky. Krásně o tom napsal svatý Jan Zlatoústý: „Bůh osvěcuje každého člověka. Spásné a osvěcující paprsky Slunce spravedlnosti všechny oživují. Když ovšem někteří z nás zavírají před nimi oči duše a nechtějí paprsky božského světla poznat, jejich slepota není zaviněna světlem, ale zlobou a nechutí přijmout Jeho dary. Požehnání je pro všechny. Nikoho nevylučuje. Ani Žida nebo pohana, ani barbara nebo Skétu, ani svobodného nebo otroka, ani muže nebo ženu, seniora či mladíka." Pán Ježíš Kristus stále stojí u dveří našeho srdce a klepe na ne. „...já vidím do nitra i srdce člověka." (Zj 2, 23) Stačí mu jen otevřít. Záleží jen na nás, zdali to učiníme.

metropolita Kryštof

CO MĚL SAMUEL NA SRDCI

Saul byl slavnostně nastolen v Gilgálu za krále nad Izraelem, všichni se radovali a byli spokojeni, jen Samuel byl zmítán pochybnostmi a rozhodl se k lidu promluvit..

„Hle, uposlechl jsem vás a splnil jsem, oč jste mě žádali. Ustanovil jsem nad vámi krále a ten nyní před vámi koná svůj úřad. Já jsem svůj urad soudce konal od svého mládí až dodnes. Zestárl jsem a zešedivěl a stojím tu před vámi, abyste mi řekli do očí před Bohem a jeho pomazaným králem, zda jsem někomu vzal býka nebo osla, zda jsem někoho vydíral nebo někomu křivdil, zda jsem od někoho vzal úplatek nebo nad něčím přivřel oči. Je-li tomu tak, vše nahradím."

Odvětili: „Nevydíral jsi nás a nekřivdil jsi nám a nic jsi od nikoho nevzal."

Řekl: „Hospodin je svědkem a stejně jeho pomazaný je dnešního dne svědkem, že jste na mně nic neshledali."

Lid odvětil: „Je svědkem."

Samuel pak řekl lidu: „Nyní předstupte! Posoudíme s vámi všechny Hospodinovy spravedlivé činy, které konal pro vás a pro vaše otce. Když Jákob přišel do Egypta a vaši otcové úpěli k Hospodinu, Hospodin poslal Mojžíše a Árona a ti vyvedli vaše otce z Egypta a usadili je v této zemi. Oni však časem na Hospodina zapomněli. Proto je vydal na pospas Eserovi, veliteli chasórského vojska, i Pelištejcům a moábskému králi. Tu opět úpěli vaši otcové k Hospodinu a říkali: Zhřešili jsme, neboť jsme opustili Hospodina a sloužili jsme baalům a aštartám, ale teď nás vysvoboď z rukou našich nepřátel a budeme sloužit tobě." Hospodin tedy poslal Gedeóna, Báraka, Jiftácha a Samuela a vysvobodil vás z rukou vašich okolních nepřátel, takže jste sídlili v bezpečí. Když jste viděli, že na vás táhne Náchaš, král Amónovců, řekli jste mi: „Nikoli, ať nad námi kraluje král", ačkoli vaším králem je Hospodin, váš Bůh. Nuže tady je král, kterého jste si zvolili a vyprosili. Ano, Hospodin vám dal krále. Jestliže se budete Hospodina bát, jemu sloužit a poslouchat ho, nebudete-li se vzpírat Hospodinovým rozkazům, obstojíte vy i král, který nad vámi kraluje. Jestliže však nebudete Hospodina poslouchat a budete se Hospodinovým rozkazům vzpírat, dolehne Hospodinova ruka na vás i na vaše otce."

Potom jim řekl: „Není právě pšeničná žatva? Budu volat k Hospodinu a on způsobí hromobití a déšť na znamení, že je zlé v Hospodinových očích, že vám nebyl dost dobrý a vy jste si vyprosili krále."

A tak Samuel volal k Hospodinu a téhož dne nastalo hromobití a déšť. Lid se vyděsil a prosil Samuela: „Modli se k Hospodinu za nás, abychom nezemřeli za to, že jsme ke všem svým hříchům ještě přidali to zlé, že jsme si vyprosili krále."

Nato řekl Samuel lidu: „Jsem dalek toho, abych se proti Hospodinu prohřešil tím, že bych se za vás přestal modlit. I nadále vás budu vyučovat dobré a přímé cestě. Jen se bojte Hospodina a věrně mu služte celým srdcem a pamatujte, co všechno pro vás udělal. Jestliže však budete kupit zlo na zlo, budete smeteni jak vy tak váš král."

arcibiskup Simeon

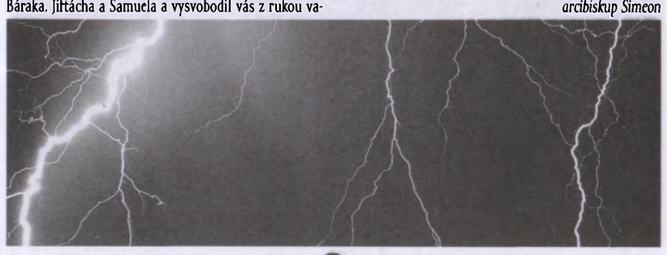

PAVEL FLORENSKIJ, SŮL ZEMĚ

KAPITOLA JEDENÁCTÁ,
která čtenáře informuje o tom, co se dělo při zpovědi u starce Isidora.

Ať bys byl za otcem Isidorem přišel ke zpovědi kterýkoli den a hodinu, nikdy tě neodmítl vyzpovídat. A ještě víc, když byl někým požádán, sám – ztrápen léty a starobou – neodmítl přijít vyzpovídat i do domu do Posadu, ačkoli ze skitu do Posadu je to hodný kus cesty.

„Kolem otce Isidora," vzpomíná jeden starec, „se stále točili lidé se svými hříchy životem mimo zákon... Byli u něj všelijací lidé, dokonce ozbrojenci. V době demonstrací mu hrozilo velké nebezpečí. Přijdou k němu a říkají: ‚Mnoho lidí jsme dosekali, zabili, ale nevzešlo to z nás, ale z panstva...' Dívám se, nějací ozbrojenci s kordy od něj odcházejí – s takovými lidmi měl co do činění."

Ještě několik dní před smrtí, kdy měl sotva sílu, aby se mohl zvednout na lůžku, starec Isidor stále zpovídal.

Touha kajícníků očistit se – na tu otec Isidor soustředil při zpovědi svůj zrak nejvíce; ponaučení přitom dával málo. Starcova duševní prostota konejšila i velmi zastaralé rány na duši. Někdy sám říkával: Lidé za mnou přicházejí. Dvacet let nosí v sobě člověk hřích – a mně se vyzná."

Nejen při zpovědi, ale při každém obyčejném setkání s otcem Isidorem zahřál jeho pohled rozjitřenou duši, konejšil, jako by ji celou skrz nazkrz pronikal mírným slunečním paprskem. Měl-li někdo duši nečistou, přijal-li otec Isidor bratra, jenž zhřešil, podíval se mu do očí – a nebylo možné, aby se jeho jasnému, zářivému pohledu vyhnuly. Jednou tak kdosi s tíživým svědomím padl před otcem na kolena a poprosil jej, aby se za něj pomodlil; a to starce viděl poprvé. Jeden obyvatel skitu vyprávěl o svém setkání s báťuškou v sadu: „Vzal mě za ruku a upřeně mi hleděl do očí... Zdálo se mi, že mě prohlédl skrz naskrz. Zvedal a skláněl jsem hlavu a on mi říká:
„Nuže, pokoj s tebou, Míšo."

Obvykle vložil otec Isidor kajícníkovi do rukou zvláštní seznam hříchů a vyzval ho, aby je nahlas přečetl a přitom si v duchu vzpomněl, čeho se dopustil. Někdy dokonce během čtení odešel z cely tak jak byl v ošoupaném epitrachilu a jednom odřeném nárukávníku, připravit pohoštění svému kajícníkovi.

Nikdy se nezlobil; když jsi měl na duši hřích, měl s tebou soucit a nezlobil se. Ke všemu se stavěl pokojně, jednoduše a otevřeně a jen s láskou opakoval. „Je třeba více se modlit." Zvláště rád se uchyloval pod ochranu Matky Boží. Ale stejně tak doporučoval všem účinnou modlitbu k pěti ranám Spasitele a radil, jak se modlit.

Zpověď u tohoto starce, navenek jednoduchá, byla podivuhodná svým jakýmsi nepostižitelným vanem věčnosti. Při zpovědi před sebou obyčejně vidíš člověka. Ale tady tomu bylo naopak: Kajícník viděl sebe sama ne před tváří člověka, ba ani svědka Páně, ale před tváří samotné Věčnosti. Cosi nezvratného se na tebe dívá, vidí tě a zároveň se ani nedívá, ani nevidí. Jako by ses zpovídal před Vesmírem. Ani nářky, ani výčitky, ani jediný pohyb ve tváři. Neměl ve zvyku ani zvědavě vyzvídat. Jednoduše, každý kajícník pochopil, že se dostal do říše svobody.

Tak tomu bylo vůči laikům a vůbec všem, kdo nepatřili do skitu. Ve skitu však otec Isidor nebyl určen za duchovního rádce všem, ačkoli celých osm let zpovídal mnichy – kněze. Často se stávalo, že se ve skitu ustanovený zpovědník – v naději, že napraví toho či onoho bratra, k němu choval drsně, surově anebo jej dokonce vyhnal: „Víc už," říkal, „za mnou nechoď!"

Ten, kdo se hříchu dopustil, cítil buď velkou beznaději, anebo se zatvrdil, a hle – nakonec s bolestí

v duši poprosil o pomoc otce Isidora. Báťuška přijal každého, a už pouhým jeho pohledem zoufalá a zatvrzelá duše roztála. Otec zpovědník se však na starce zlobil, že konal proti jeho úmyslu, dokonce si stěžoval otci igumenovi, že za takových okolností nemůže bratry duchovně vést. Ale otec Isidor zákazů nedbal: On přece nemohl nepřijmout ty, kteří k němu přicházeli jako kajícníci, a když viděl jejich beznaděj, jednal s nimi laskavě, ne přísně. Neuával jim pokutu, naopak, snažil se kajícníka potěšit, povzbudit, uspokojit, vnést pokoj do jeho duše. Jeden z bratrů se občas rád napil kořalky. Otec Isidor jej přijal a vyhnal z něj zoufalství a beznaděj.

Občas se stávaly i jiné věci. Za báťuškou nepřišli proto, že je vyhnal otec zpovědník, ale proto, že se chtěli vyhnout očekávané pokutě. Takové starec také přijal, ale pokutu jim dal i on. „Je to," říkával, „za dvojí hřích: za útěk před zpovědníkem a za ten, z něhož jste se přišli kát."

Jednomu bratrovi se stalo, že snědl salám. V lávře mu nabídli, a tak nechtěl odmítnout. Bál se jít za zpovědníkem, přišel k otci Isidorovi a řekl mu, co se stalo.
„Tak sis tedy pochutnal?" ptá se otec Isidor.
„Kdepak. Snědl jsem jen tři kolečka."
„Tak uděláš tři sta poklon."
„Cože, báťuško, vždyť to byla jen tři kolečka!"
„Ne, jinak ti nedám rozhřešení. Jdi si za zpovědníkem. Trvám na třech stech poklonách."
„Ale vždyť jsem snědl jen málo. Nabídli mi..."
„To máš za dvojí hřích: za salám a za to, že ses chtěl vyhnout zpovědníkovi."

Ale i v této starcově přísnosti byla velká míra laskavosti: otec Isidor věděl, že zpovědník by mu uložil více než tři sta poklon. Kajícník musel pristoupit na uloženou pokutu.

SV. NIKOLAJ, OSVĚTITEL JAPONSKA (1912)

1./13. SRPEN

Sv. Nikolaj se narodil v Rusku v roce 1836 a stal se jedním z největších pravoslavných misionářů novověku. Již jako malý chlapec toužil po tom, aby se stal misionářem na Dálném východě. Na radu a s požehnáním biskupa Inokentije sibiřského a aljašského odešel do Japonska v roce 1861 a připojil se tam k malé ruské misii. I když oficiálním posláním misie bylo sloužit ruské diplomatické komunitě, generální konzul, který uvítal Nikolaje v Japonsku, doufal, že se povede zažehnout světlo pravoslavné víry také pro některé Japonce. Nikolaj si uvědomil, že může doufat v obrácení Japonců pouze, pokud mu dobře porozumí, a vrhnul se do studia japonského myšlení, kultury a jazyka. Za svého života přeložil větší část Bible a většinu pravoslavných bohoslužeb do japonštiny a naučil se také plynně mluvit japonsky. Setkával se s velkým odporem, protože hlásání křesťanského učení bylo oficiálně v Japonsku zakázáno. Jednou k němu přišel samuraj s mečem se slovy: „Cizinci musí zemřít".

Tento samuraj se později stal jeho prvním japonským knězem.

V roce 1880 byl Nikolaj ustanoven biskupem Japonska a v průběhu rusko-japonské války v Japonsku zůstal a úspěšně bojoval proti nacionalistickému rozkolu, který tehdy velmi ohrožoval církev v Japonsku a její budoucnost. Pobízel všechny svoje japonské věřící, aby se modlili za japonskou armádu, a vysvětloval jim, že jakožto Rus tak činit nemůže. Odešel také ze všech veřejných funkcí po dobu trvání války. Posílal však rusky mluvící japonské kněze do vězeňských táborů pro ruské vojáky. V době, kdy zemřel, po osmačtyřiceti letech života v Japonsku, měla tamější církev katedrálu, osm chrámů, více než 400 kaplí a modliteben, 34 kněží, 8 diákonů, 115 laických katechetů a 34 110 věřících. V současnosti je Japonská pravoslavná církev autonomní.

SV. ŘEHOŘ SINAJSKÝ, ATHOSKÝ MNICH (1346)

8./21. SRPEN

Svatý Řehoř Sinajský byl jedním z největších hesychastů a duchovních učitelů církve. Udělal mnoho proto, aby znalost

a praxe hesychasmu neupadla v zapomnění. Mnichem se stal na Sinaji. Cestoval pak na Svatou horu Athos, aby se poučil o pravé modlitbě a zření Boha, avšak zjistil, že většina těchto věcí je ztracena dokonce i na Svaté hoře. Jediný pravý hesychasta, kterého zde potkal, byl sv. Maxim Kavoksilav (sv. Maxim „pálící svou chýši", svátek 12. ledna). Sv. Maxim žil obyčejně v chatrných příbytcích z proutí a větví, které čas od času pálil, aby se přestěhoval do nových, které si stavěl. Dělal to proto, aby nebyl připoután k žádnému pozemskému příbytku. Z tohoto důvodu jej mnozí athoští mniši té doby měli za blázna. Sv. Řehoř však athoské mnichy poučil a vysvětlil jim, že Maxim je jediný pravý hesychasta mezi nimi, a tím zahájil reformu a obnovu duchovního života na Svaté hoře. Strávil pak mnoho času tím, že učil mnichy ve všech monastýrech na Athosu modlitbě Ježíšově. Později cestoval po celé řecké Makedonii, kde zakládal nové monastýry zaměřené na praxi kontemplativního života. Mnohé z jeho rad ohledně modlitby a askeze lze najít ve Filokalii. Z tohoto světa odešel v pokoji v roce 1346.

SV. MUČEDNICE PANNA ZUZANA A JEJÍ SBOR (295–296)

11./23. SRPEN

Zuzana byla dcerou Gavínia, křesťanského kněze v Římě, a neteří papeže Gája. Adoptivní syn císaře Dioklecián Maxmilián si přál pojmout Zuzanu za ženu, ta se však nechtěla vdát, a už vůbec ne za pohana. Patricijky Claudie a Maxima byly poslány za Zuzanou, aby jí tlumočily Maxmiliánovo přání, avšak tyto dvě ženy i jejich rodiny byly při této příležitosti Zuzanou obráceny na křesťanskou víru. Rozzlobený císař pak nechal Maximu i Claudii a jejich rodiny spolu se Zuzanou popravit. Císařova

žena Serena byla skrytou křesťankou a tajně pohřbila Zuzanino

tělo. Brzy po Zuzaně přijal korunu mučednictví i její otec Gavínius a strýc Gájus.

SV. MAXIM VYZNAVAČ (662)

13./26. SRPEN

Narodil se kolem r. 580 do zámožné rodiny v Konstantinopoli. Po všestranném vzdělání ho císař Herakleios povolal za svého tajemníka. Herakleios pocházel z rodiny byzantského místodržícího v Kartágu a po dobytí Konstantinopole se v r. 610 ujal vlády. (Jako císař panoval do 11. 2. 641 a po jeho pádu ho vystřídal 12letý Konstans II.) Maxim Vyznavač (řecky Homologetes), vydržel na císařském dvoře do doby, než tam začalo bujet monotheletické učení, podporované císařem. Císař, ovlivněný patriarchou Sergijem, vydal dekret o existenci jen „jedné vůle"

v Kristu. V roce 630 se Maxim, který odmítal toto heretické učení, vzdal své funkce a odešel do monastýru Chrysopoly, kde vynikal asketickým životem i moudrostí a ve formě tzv. centurií – setin psal svoje dodnes velmi vyhledávané a překládané teologické traktáty. Po čase byl zvolen za představeného tohoto monastýru. Avšak monotheletismus (mylné učení o jedné vůli v Kristu) postihovalo stále větší oblast, a Maxim se proto vydal do Říma, aby zde hledal podporu. Při cestě se v r. 645 účastnil místního sněmu v Kartágu a vystupoval proti bludnému učení bývalého patriarchy Pirra. Ten jeho námitky přijal a doprovodil Maxima do Říma. Heretického učení se však zřekl jen na čas. Zřejmě pod nátlakem císaře se později zase k monotheletismu vrátil. Maxim se o potření monotheletismu snažil na více afrických sněmech a v roce 649 se též účastnil tzv. lateránského sněmu, svolaného papežem Martinem I., na němž byl monotheletismus odsouzen. To popudilo mladého císaře Konstanse II., který nařídil přivedení papeže Martina I. i Maxima v okovech do Konstantinopole. Po soudním procesu papež skončil ve vyhnanství na Krymu, kde zemřel, ale Maxima čekala delší křížová cesta, na níž se jej, jakožto vlivného teologa a neohroženého kritika bludu, snažili utrpením odvrátit od pravé víry. Do roku 655 snášel vyhnanství v Trácii. Pak následoval návrat a věznění v konstantinopolském klášteře sv. Teodora Studity, kde na něj bylo použito lichotek hrozeb i bití. Maxim však nepřestal monotheletismus odmítat a nebyl ochoten k němu ani mlčet. Následovalo vězení v městě Pervera, odkud byl v r. 662 přivezen zpět do Konstantinopole. S neoblomným Maximem tentokrát už jednali velmi krutě a z nařízení prefekta Maxima jej vysvlékli a bičovali. Druhý den mu vyřízli jazyk a usekli pravou ruku. Na následky mučení Maxim skonal téhož roku 13. srpna ve vyhnanství u Černého moře. Monotheletické učení bylo odsouzeno i díky teologickým spisům a učení Maxima Vyznavače na 6. všeobecném církevním sněmu, který probíhal v letech 680-681 v Konstantinopoli. Sněm odsoudil monotheletismus rozhodnutím, že Kristus má dvě vůle, a to následujícími slovy:

„...Rovněž prohlašujeme, že je (v Ježíši Kristu) dvojí vůle a dvojí působení přirozeností, nerozdělené, beze změny, nedělitelné a nesmísitelné dle učení svatých otců. Tyto dvě přirozené vůle nejsou vzájemně protikladné, jak tvrdí heretikové, nýbrž jeho lidská vůle následuje jeho božskou a všemohoucí vůli – bez odporu nebo neochoty, ale v její podřízenosti... Věříme, že náš Pán Ježíš Kristus je jedním z Trojice a naším pravým Bohem i po svém vtělení. Pravíme, že se obě jeho přirozenosti projevují skrze jeho jedinou hypostazi, v níž nejen činil zázraky, ale i snášel utrpení po celou dobu svého vtělení. A toto nebylo pouze zdáním, ale skutečností, kvůli rozdílnosti přirozeností, jež se musí projevit v téže jediné hypostazi. A tak, byť spojené, přece každá z přirozeností chce a činí věci jí vlastní, a to bez vzájemného rozdělování nebo smešování. Proto vyznáváme dvojí vůli a dvojí působení, spojující se spolu ke spáse lidského rodu..."

SV. JAN (IVAN) RILSKÝ (946)

18. SRPEN/19. ŘÍJEN

Narodil se blízko Sofie v Bulharsku za vlády cara Borise. Když zemřeli jeho rodiče, odloučil se od světa a odešel do jeskyně vysoko v horách, kde se oddal asketickému zápasu. Dle životopisu,

který byl sepsán brzy po jeho smrti, zakoušel mnohé útrapy jak od démonů, tak od lidí. Časem se přestěhoval na Rilskou horu, kde žil v dutém stromě a jedl pouze polní byliny a lesní plody.

Na Rile neviděl člověka po mnoho let, avšak byl jednou objeven pastevcem, načež se velmi rychle do všech končin rozšířila pověst o něm jako o duchovním rádci a zázračném léčiteli. S prosbou o radu jej navštívil také bulharský car Petr a mnozí lidé usilující o spásu duše se usídlili kolem něj. Sv. Ivan odešel na věčnost v roce 946, avšak zjevoval se svým následovníkům i po smrti. Jeho ostatky jsou uchovávány v rilském monastýru, který se stal na dlouhá staletí majákem pravoslavné duchovnosti a církve pro bulharský lid.

SV. MOJŽÍŠ ETIOPAN (400)

1. ČERVENEC/23. SRPEN

Sv. Mojžíš Etiopan, také nazývaný sv. Mojžíš Mouřenín či Černý, byl původně otrokem, avšak pro svoje špatné činy byl vyhnán z domácnosti svého pána. Byl pak po několik let náčel-

níkem vražedné tlupy zbojníků v Egyptě. Později se obrátil a stal se mnichem žijícím v poušti pod vedením sv. Isidora ze Skétis. Po mnoho let neúnavně bojoval modlitbou, půsty a bděním proti žádostivým a násilným myšlenkám, od kterých byl nakonec na modlitby sv. Isidora osvobozen. Ostatním bratrím pak byl zjeven jeho asketický život, moudrost a jeho hluboká lidskost. Jednou například, když kterýsi z bratří zhřešil a mniši se sešli, aby jej soudili, Mojžíš napřed nechtěl na soud jít, avšak když ostatní naléhali, naplnil starý děravý koš pískem a donesl jej na shromáždění. Když se jej bratři ptali, co to má znamenat, řekl jim: „Moje hříchy se sypou za mnou, je jich jako zrnek písku a já je ani nevidím a teď mám soudit svého bratra?" Bratrovi, který měl být odsouzen, pak bylo jeho provinění prominuto. Časem se pověst o jeho pokoře tak rozšířila, že biskupové a králové přicházeli do pouště, aby se poučili z jeho slov a dostali od něj požehnání. V pokročilém věku dostal sv. Mojžíš varování, že tlupa ozbrojenců se chystá zaútočit na poustevnu, ve které žil spolu se svými učedníky, které varoval, avšak sám se rozhodl zůstat se slovy: „Je psáno, že ten, kdo zachází mečem, mečem také schází." Uvědomoval si, že kdysi mnoho lidí mečem zabil, a s pokorou očekával svoji vlastní násilnou smrt. Oběťmi násilníků se kromě sv. Možíše Etiopana stalo i 6 dalších mnichů.

SV. AIDAN Z LINDISFARNE (651)

31. SRPEN

Kolem roku 635 sv. Oswald, (svátek 5. srpna), král Northumbrie, žádal mnichy v monastýru Iona, aby poslali misionáře do nejsevernější a nejvíce pohanské části Britských ostrovů, když dřívější misie skončila smrtí sv. Edvina v roce 633. Otcové vybrali

na tento úkol sv. Aidana a vysvětili jej na biskupa. Založil monastýr a biskupství na ostrově Lindisfrane a pěšky podnikal misijní cesty po celém království. Často také doprovázel krále Olafa a sloužil mu jako tlumočník. Žil ve velké chudobě a využíval všech darů, které dostával, jako almužen pro chudé a také na vykupování vězňů a otroků. Byl duchovním otcem sv. Hildy (17. listopadu) a založil první ženské monastýry v Northumbrii. Zemřel v pokoji v Lidisfrane a byl tam také pohřben.

RUSKO JE ZEMÍ S NEJVĚTŠÍM POČTEM VĚŘÍCÍCH V EVROPĚ

Podle sociologického výzkumu nadací Public Opinion a Wednesday, napojených na synodální oddělení

pro mládež Ruské pravoslavné církve, věří v Boha dvaaosmdesát procent Rusů. Výzkum zpracoval odpovědi půldruhého tisíce lidí starších 18 let trvale žijících ve 44 ruských krajích.

Vzhledem k tomu, že země po celé generace vnucovala lidem ateismus, je výsledek studie velkým překvapením. Pouhých třináct procent dotázaných se označilo za rozhodné ateisty, pět procent ateismus připouští. Mezi těmi, kteří se ve výzkumu prohlásili za ateisty, převládají muži a příslušníci slabších sociálních vrstev. Rusko se tak v počtu věřících vyšplhalo na horní příčky ve srovnání s jinými zeměmi. Například podle výzkumů agentury Interfax je německých nevěřících 31 %, anglických 34 % a belgických 36 %.

Čtvrtina dotázaných se nehlásí k žádnému organizovanému náboženství či církvi, polovina se prohlašuje za stoupence pravoslavné církve. Čtyři procenta věřících se prohlašují za muslimy, nepatrné procento je katolíků, protestantů, budhistů a židů. Avšak i mezi pravoslavnými věřícími pouze tři ze sta docházejí na pravidelné týdenní bohoslužby. Nicméně i to postačuje k tomu, aby moskevský starosta Sergej Sobjanin od svého nástupu do funkce před necelým rokem pokračoval v plánu stavby dvou set nových pravoslavných kostelů v hlavním městě. Na osmdesáti parcelách již stavební práce začaly, dalších dvacet pozemků bude církvi předáno v dohledné době. Jak prohlásil patriarcha ruské pravoslavné církve Kirill, pokud se program výstavby uskuteční, změní se náboženská podoba Ruska.

Dle Radio Vaticana zpracoval rj.

OSN OZNAČILA KATASTROFÁLNÍ SITUACI V SOMÁLSKU ZA HLADOMOR

V Somálsku již zemřely desetitisíce lidí, většinou šlo o děti

Organizace spojených národů 20. června označila

katastrofální humanitární situaci v Somálsku za hladomor a generální tajemník OSN Pan Ki-mun vybídl dárcovské státy k finanční pomoci. Celkem je podle něj třeba na pomoc v Somálsku shromáždit 1,6 miliardy dolarů (27,5 miliardy korun). Další pomoc pro uprchlíky prchající před hladem ze Somálska připravuje mimo jiné i česká nevládní organizace Člověk v tísni. Hladomor má šokující rozsah. OSN o hladomoru hovoří, pokud je více než 30 procent dětí v postižené oblasti podvyživených a umírají v ní dva lidé na 10.000 obyvatel denně kvůli nedostatku potravin.

Nyní jsou podle OSN hladomorem stiženy dvě oblasti na jihu Somálska – Bakool a Lower Shabelle. Podle koordinátora OSN pro humanitární pomoc v Somálsku Marka Bowdena musela světová organizace tento krok učinit kvůli šokujícímu rozsahu krize. Dotýká se 3,7 milionu lidí, což je téměř polovina obyvatelstva země. „Desetitisíce lidí již zemřely. většinou šlo o děti," zdůraznil Bowden. Situace podle něj vyžaduje okamžitou reakci, aby mohly být zachráněny další životy.

Sucho, které zasáhlo celou oblast Afrického rohu, je nejhorší za posledních 60 let a má dopad na potravinovou situaci 11 milionů lidí, Milice Šabáb, které ovládají centrální a jižní části Somálska, kvůli tísnivé situaci zmírnily asi dva roky staré embargo na mezinárodní pomoc. Prohlášení jižních území za oblast trpící hladomorem radikální islamistické hnutí podle agentury AFP přivítalo a vyjádřilo naději, že pomoc se dostane k obyvatelstvu. Podle serveru BBC byl v Somálsku hladomor naposledy před 19 lety.

Pomoc v podobě přístřešků, potravin, vody a základní zdravotní péče pro tisíce somálských uprchlíků v táboře v Etiopii připravuje Člověk v tísni. Informace o pomoci a finanční sbírce jsou k dispozici na internetových stránkách organizace.

Příčiny humanitární krize v Somálsku lze podle prezidenta Africké rozvojové banky Donalda Kaberuky kromě sucha spatřovat i v občanské válce; řešení tak musí zahrnovat i mírovou dohodu, tvrdí. „Jsem překvapen, že lidé vidí hladomor jako důsledek nedostatku dešťů a potravin," uvedl Kaberuka. „Somálsko potřebuje krátkodobé i dlouhodobé řešení pro stabilizaci hospodářství, financí a zemědělství," prohlásil Kaberuka.

Somálsko sužuje občanská válka od pádu autokratického režimu prezidenta Mohameda Siada Barreho v roce 1991 a také opakované přírodní katastrofy. Milice Šabáb, které se hlásí k teroristické síti Al-Káida, kontrolují část území včetně poloviny hlavního města Mogadišo i přesto, že se zde nachází mírová mise Africké unie AMISOM podporující přechodnou vládu.

Podle Úřadu vysokého představitele OSN pro uprchlíky opustila kvůli násilnostem více než čtvrtina obyvatelstva své domovy. Letos překročilo hranice

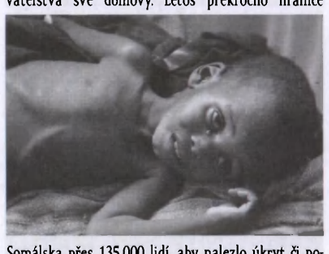

Somálska přes 135.000 lidí, aby nalezlo úkryt či potraviny a vodu. Organizace OSN pro výživu a zemědělství (FAO) vyzvala k dodatečné pomoci pro oblast celého Afrického rohu ve výši 120 milionů dolarů. Z celkové požadované částky by mělo připadnout Somálsku 70 milionů a ostatním zemím, Etiopii, Keni, Džibutsku a Ugandě, 50 milionů dolarů, uvedla AFP.

Zapomenout by se prý nemělo ani na požadavek zvýšit pomoc pro Súdán a Jižní Súdán o 37 milionů dolarů.

Dle zdrojů ČTK, Reuters, BBC zpracoval rj.

„PASTÝŘŮV BAROMETR" UMOŽNUJE NĚMCŮM NA INTERNETU OHODNOTIT SVÉHO FARÁŘE

V Německu se rozjelo internetové hodnocení kněží. Na službě zvané Hirtenbarometer (Pastýřův barometr) mohou lidé svým duchovním udělovat jeden až šest bodů v kategoriích bohoslužba, důvěryhodnost, schopnost jít s dobou, práce s mládeží a práce se seniory. Rovněž je možné napsat podrobnější „recenzi".

Lidé mohou hodnotit i významné církevní představitele v čele s papežem Benediktem XVI., který měl dnes jen mírně nadprůměrné celkové hodnocení 3,82. Hodnotilo ho zatím 286 lidí. Zesnulý předchůdce „německého" papeže Jan Pavel II. má průměrnou známku 4,53 bodu, ale zatím jej hodnotilo jen 120 lidí.

„Pastorální práce by měla být kvalitativně hodnotitelná," říká jeden ze zakladatelů stránek Andreas Hahn. Mnoho kněží podle něj vykonává svou službu velmi dobře, ale širší veřejnost se o tom často nedozví.

Hahn rovněž doufá, že stránka poslouží také jako jakýsi systém včasného varování, který umožní zachytit klíčící problémy dřív, než se stanou hrozbou.

Zvláště katolická církev, která v poslední době čelila skandálům s pedofilními duchovními, se k internetové službě staví zdrženlivě. Podle agentury Reuters ji odmítlo komentovat berlínské arcibiskupství i Německá biskupská konference.

Hirtenbarometer byl spuštěn v dubnu a od té doby už prý bylo hodnoceno kolem 33.000 duchovních.

Zdroj: www.christnet.cz

ČESKOBRATRSKÁ CÍRKEV EVANGELICKÁ K TRAGÉDII V NORSKU: DISKREDITACE TOHO, CO JEŽÍŠ ZADA

Dopis odmítající jakékoli spojení křesťanství s tragickými událostmi v Norsku rozeslala synodní rada Českobratrské církve evangelické (ČCE) na konci července všem svým sborům, norskému velvyslanectví a ostatním církvím v České republice. Představitelé ČCE zároveň vyzývají k obraně vůči zlu a násilí, aby neměly otevřený přístup do jednotlivých lidských životů.

„Původce hrozného činu se mimo jiné hlásí také ke křesťanství. S křesťanstvím však jeho myšlení a čin nemají nic společného, je to naprostá diskreditace toho, co od svých následovníků žádá Ježíš Kristus.

Nejen jako lidé, ale rovněž jako křesťané odmítáme jeho jednání stejně jako přístup k životu a pohled na soužití s druhými," píše se v dopise podepsaném Liou Valkovou, Joelem Rumlem, Pavlem Stolařem, Danielem Ženatým, Evou Zadražilovou a Pavlem Kašparem. Autoři v dopise připomínají, že vlna solidarity nenahradí ztracené životy a sotva kdy zacelí rány, přesto vybízejí k modlitbě a vzájemnému sblížení: „Neumíme nic jiného než na dálku být solidární se všemi zasaženými lidskou zvůlí a modlit se za ty, kdo prožívají hluboké rozčarování z tak snadného zneužití svobody.

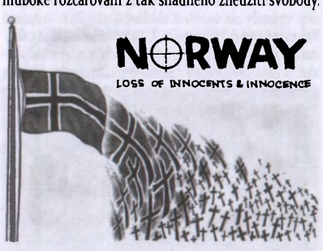

Vzájemně nás sbližuje odhodlání bránit tomu, aby zlo a násilí měly tak otevřený přístup do jednotlivých lidských životů. Přestože obrovská vlna solidarity nenahradí ztracené životy a sotva kdy zacelí rány, které vytvořily události..., věříme, že odpovědí na setkání s touto podobou lidské choromyslnosti, fanatičnosti a zvrhlosti je soustředěné rozvíjení všeho, co život obohacuje, a to i s vědomím, že zranitelnost lidského společenství tak zůstane napořád vysoká."

Ekumenická bohoslužba za oběti teroristických útoků v Oslu a na ostrově Utoya se uskutečnila v pátek 29. července. Bohoslužby se zúčastnil i norský velvyslanec v ČR Jens Eikaas.

Zdroj: www.christnet.cz

FAIRTRADOVÉ CÍRKVE

Dovolte mi přiblížit vám myšlenku fair trade a koncept fairtradových církví. Možná si při svých nákupech v supermarketech kladete otázku, jak je například možné, že jsou jablka dražší než banány, které se vozí přes polovinu zeměkoule? Odpověď je prostá: producenti v chudých zemích jihu dostanou zaplaceno mnohonásobne méně než zemědělci v Evropě nebo USA. Příjemné ceny exotických plodin v našich supermarketech tak dotují producenti ze svého nedostatku. Asi bychom měli 65 let po poslední středoevropské válce přemýšlet o slovech proroka Daniela: „Překonej své hříchy spravedlností a svá provinění milostí k strádajícím; snad ti bude prodloužen klid." (Da 4, 24) Klid, který nám byl dán, nám může protéci mezi prsty jako pouštní písek. Za klid pro sebe a své blízké bychom měli bojovat třeba právě spravedlností. Koncept spravedlivého obchodu (fair trade) nabízí alespoň částečné narovnání nespravedlnosti, jíž dnes čelí četní zemědělci a producenti potravin i výrobci zboží na jižní polokouli i jinde.

Myšlenka fair trade pochází z křesťanského prostředí. Počátky spravedlivého obchodování se datují do začátku 50. let 20. století, kdy britská charitativní organizace Oxfam nakupovala hračky od čínských uprchlíků v Hongkongu. Ve stejné době začali s fair trade také mennonité v USA, jejichž aktivity později vyústily do úspěšné obchodní sítě Ten Thousand Villages („Deset tisíc vesnic"). Další křesťanskou zakladatelskou organizací byla S.O.S. Wereldhandel z Holandska. V roce 1975 vznikl dnes největší evropský dovozce

fair trade, německá společnost Gepa, založená německými církvemi a církevními organizacemi.

A co je základem konceptu fair trade? Především fé-

rové výkupní ceny placené producentům v rozvojových zemích. Důležité jsou také dlouhodobé obchodní vazby s evropskými a severoamerickými zákazníky. V rámci fair trade je zakázána nucená a dětská práce, koncept spravedlivého obchodování respektuje práva žen. Důležitou součástí konceptu spravedlivého obchodu je také dodržování přísných ekologických standardů produkce potravin. (Více informací o pravidlech fairtradového obchodování najdete na stránkách Asociace pro fair trade (www.fairtrade-asociace.cz), která podporuje fair trade a dohlíží nad využíváním ochranné známky Fairtrade v České republice.)

Pravidla bezpečnosti práce nebo důstojné pracovní podmínky dnes považujeme za samozřejmý nárok každého zaměstnance. Pokud vidíme jejich porušování nebo se snad tato nespravedlnost děje přímo nám, umíme se hlasitě ozvat. Jiné je to ve vzdálených zemích, které produkují exotické potraviny pro naše stoly. Zde důstojná a bezpečná práce není normou. V těchto zemích také velmi často dochází k ekologicky nepřijatelnému jednání velkých producentů potravin. Lidé v mnoha zemích severní hemisféry si tuto nespravedlnost postupně uvědomují a začínají se ptát na původ zboží ze svého nákupního vozíku. Stejně tak fair trade se stává běžnou součástí života v mnoha zemích na Západě

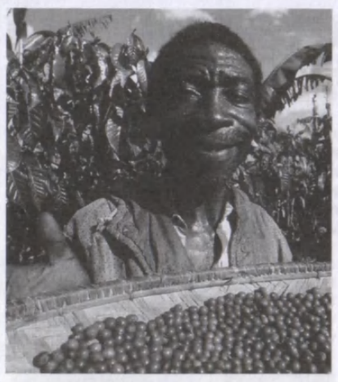

a tuto myšlenku v mnoha případech již přijala také většinová společnost.

Přesto se domnívám, že fair trade konvenuje přece jen nejvíce s biblickým poselstvím a s naší křesťanskou péčí o blaho bližních. Koneckonců první dovozce fair trade do České republiky, obecně prospěšnou společnost Jeden svět, založily pražské sbory ČCE Vinohrady, Jarov, Salvátor a Libeň. Fair trade prodává a propaguje náboženská obec CČSH v Praze-Břevnově. V katolickém prostředí je velkým propagátorem spravedlivého obchodování Karmelitánské nakladatelství. Příkladů bychom našli více, nicméně větší část církví a církevních obcí naší republiky fairtradové obchodování zatím neobjevila.

Proto na podporu spravedlivého obchodování vzniká koncept Fairtradová církev. Podmínky certifikace jsou jednoduché, farnost nebo církevní obec, která chce požádat o certifikaci, se oficiálně zaváže k podpoře fair trade a k odběru fairtradového zboží pro vlastní spotřebu (například kávy a čaje), bude informovat své členy, že se stala fairtradovou církví, církevní obcí, farností anebo jinou institucí, a zařadí téma spravedlivého obchodu do svých modliteb, případně seminářů nebo přednášek.

Posledním bodem kritérií je podmínka jednou za rok uspořádat akci na podporu fair trade (například v rámci národní akce na podporu spravedlivého obchodování Týden pro fair trade, formou díkůvzdání za úrodu, dne modliteb za záchranu Božího stvoření a podobně).
Pokud vás koncept oslovuje, podrobnější informace si můžete vyžádat na e-mailových adresách: mimra@ekumakad.cz a info@ekumakad.cz.

Domnívám se, že otázka etiky nákupů by mohla být součástí agendy všech církví, které působí v České republice. Pomoc chudým jak u nás, tak třeba skrze fair trade lidem na druhém konci světa, není vždy otázkou peněz. Někdy stačí sehnat si trochu informací a změnit některé své návyky. Kvalitní fairtradová káva není dražší než kvalitní káva v supermarketu. Proto můžeme i bez větších finančních zdrojů bojovat jak stepní lišky či pouštní lvi za spravedlnost.

Robert Mimra

ENCYKLOPEDICKÝ SLOVNÍK KŘESŤANSKÉHO VÝCHODU

EDWARD G. FARRUGIA

Odpovědný redaktor a editor české části vydání PAVEL AMBROS. Olomouc: Refugium Velehrad-Roma s.r.o., 2010, 1040 s.

Po dlouholeté namáhavé práci překladatele Adama Mackerle a kolektivu autorů pod vedením Pavla Ambrose vyšel v nakladatelství Centrum Aletti Velehrad-Roma Encyklopedický slovník křesťanského Východu Edwarda G. Farrugii, obohacen o 555 nových heseł zohledňujících reálie střední a východní Evropy.

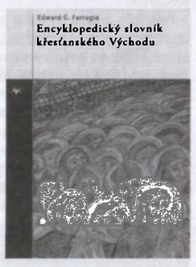

V úvodu se E. G. Farrugia (roč. 1947), děkan a profesor dogmatiky a východní patrologie Fakulty studií východních církví Papežského východního institutu v Římě, uznávaný odborník studií křesťanského Východu, „ věnuje smyslu a ˝těžkostem systematizace zohledňující historii a teologii křesťanského Východu v slovníkové podobě. Autor si je dobře vědom nedostatků a těžkostí spojených s tak kolosálním, byť kolektivním dílem a poznamenává: „Na základě zásady reprezentativnosti, nezřídka i minorit, které by jinak nedosáhly na minimální počet, jsou zde zmíněny i ony. Žádná skupina není vyloučena a priori. Koherence nebyla hledána za každou cenu. Zdálo se vhodné říci alespoň něco o tom či onom aspektu, nevytyčili jsme si za cíl, že musíme říci všechno. Proto například mezi mnoha slavnými východními kláštery jsou zmíněny jen některé.˝ Tento odkaz je obzvláště vhodný pro každého, kdo by v „slovníku˝ hledal vyčerpávající poznatky zahrnující křesťanský Východ v celé šíři; v celé bohatosti tradic, bohosloví; v celé liturgické rozmanitosti, a to ve významu přísně „encyklopedickém˝. Snad ani není potřeba zdůrazňovat, že by se dílo primárně určené široké kulturní veřejnosti velice rychle zúžilo na encyklopedické kompendium pro vysoce kvalifikovanou a erudovanou minoritní část společnosti. K tomuto cíl autora a práce české redakce nesměřovaly. Ferrugia v úvodu poznamenává, že „cílem tohoto slovníku je podnícení poznání křesťanského Východu, které by zohlednilo odbornou úroveň ekumenického dialogu a posílilo naději většího vzájemného poznání křesťanů Východu a Západu tím, že se budou vzájemně vnímat jako lidé solidární s Kristem.˝

Vstupní přehledová studie odpovědného redaktora českého vydání Pavla Ambrose (roč. 1955), profesora pastorální teologie CMTF UP a ředitele Centra Aletti v Olomouci, jenž se dlouhodobě zabývá studiem křesťanských evropských tradic, je věnovaná „Studiu křesťanského Východu v českých zemích i na Slovensku˝, a to konkrétněji jak pravoslaví, tak katolíkům byzantského obřadu. Po zhodnocení kardinálních pozic latinského nahlížení na křesťanský Východ tak, jak se vyvíjely v poslední době, autor na příhodném prostoru připomíná i instituce, jež se studiu křesťanského Východu věnují (Česká byzantologie, Slovanský ústav AV ČR etc.).

Slovník je koncipován přehledně, obohacen o rejstřík termínů i autorů a v závěru najde čtenář rovněž mapovou část, jež zohledňuje probíraný geografický kontext. Každé heslo je doplněno relevantními studiemi, edicemi pramenů, a pokud to bylo možné, i důležitějšími pracemi českých a slovenských odborníků. Kromě toho, že slovník zohledňuje rovněž reálie českých zemí a Slovenska, je jeho nesporný přínos i v ustálené, nebo lépe ustalování náboženské terminologie křesťanského Východu.

Na každý pád, recenzovaný slovník by neměl chybět v příruční knihovně žádného člověka, jenž má nezaujatou snahu o poznání křesťanského Východu.

Dr. Eduard Neupauer, katedra filozofie FF ZČU, Církevní obec v Mariánských Lázních

ZNOJMO – 100 LET CHRÁMU SV. ROSTISLAVA

Pravoslavná církevní obec ve Znojmě letos pozvala duchovní a věřící z celé naší vlasti na modlitební oslavu 100 let od založení bývalého německého evangelického kostela, dnes chrámu sv. Rostislava ve Znojmě. Při příležitosti tohoto významného výročí chrámu připravila znojemská církevní obec, vedená o. Mgr. Luďkem Nešporem, spolu s partnerskými organizacemi a institucemi mimořádně bohatý a zajímavý program, který zahrnoval archijerejskou svatou liturgii při příležitosti státního svátku 6. července, kdy si připomínáme výročí upálení Mistra Jana Husa, a řadu dalších akcí.

Oslava 100. výročí chrámu nebyla na tento den zajisté zvolena náhodně, protože postava Jana Husa, která kdysi rozdělila a rozdělovala po celá staletí české a moravské křesťany, dnes křesťany u nás spojuje. V tomto se zajisté osudy odvážného

kazatele z Husince podobají osudům chrámu ve Znojmě, který byl postaven v roce 1911 jako nádherný příklad secesní architektury a byl vyprojektován vídeňským architektem Ludwigem Fajglem, aby sloužil potřebám znojemských evangelíků německé národnosti. Pohnuté osudy Československé republiky před vypuknutím a v průběhu 2. světové války však vedly k tomu, že německá menšina byla ze Znojma i z celého pohraničí vysídlena a církevní stavby v tomto velkém prostoru přešly na jiné církve a na další subjekty. Péče o Boží lid i o svěřené památky byla v době komunistické diktatury všelijak znemožňována a omezována a není divu, že smutný osud zanedbávané církevní stavby – později skladu stavebního materiálu tehdy postihl i bývalý německý evangelický kostel ve Znojmě – dnes obdivovaný klenot secesní architektury a díky pravoslavné církvi opět živý a modlícími se pravoslavnými lidmi navštěvovaný svatostánek.

V rámci oslav 100. výročí chrámu však bylo mod-

litbou za všechny stavitele, navštěvovatele a dobrodince zdůrazněno, že úsilí o dobré dílo před Bohem se nikdy neztrácí, a jak zdůraznil vikární biskup hodonínský Jáchym, Boží řízení a obětavost jeho služebníků někdy vede k překvapivým a krásným výsledkům – jak se i v případě tohoto chrámu stalo přičiněním

znojemských duchovních o. Alexandra Nováka a o. Ludka Nešpora, přičiněním olomoucko-brněnské eparchie a také zástupců města i všech úřadů a insti-

tucí, které se o získání a pozoruhodnou opravu chrámu zasloužily.

Program oslav 100. výročí postavení chrámu kromě archijerejské sv. liturgie, sloužené biskupem Jáchymem s duchovními Flaviou Badelitou z Mikulova a místním duchovním správcem o. Nešporem, zahrnoval komentovanou prohlídku stavby pod vedením Silvestra Kozdase a také představení nové publikace tomuto chrámu věnované, uspořádání „dne otevřených dveří", ekumenickou bohoslužbu za účasti představitelů církví působících ve Znojmě, které chrám užívaly, a také koncert Nosticova kvarteta a další hudební a vzdělávací programy konané ve dnech. 5. až

9. července.

Otci Luďku Nešporovi, městu Znojmu i všem, kdo se na uspořádání těchto oslav podíleli, patří poděkování vděčných hostů. Je jenom škoda, že pozvání na toto nevšední modlitební, kulturní i vzdělávací setkání s církevní historií, současností i budoucností a také s pozoruhodnou architekturou nakonec přijalo tak málo otců duchovních a věřících odjinud.

Roman Juriga

CHUDOBÍN

Tak jako v předchozích letech připravila i letos chudobínská církevní obec poutníkům z blízka i z daleka pěkné přivítání a duchovní zážitek v den státního svátku sv. Cyrila a Metoděje 5. července. Svatou liturgii sloužil vikární biskup hodonínský Jáchym spolu s otci duchovními Mgr. Janem Langrem a místním duchovním správcem o. Mgr. Ing. Dušanem Basilem Švábeníkem. V kázání biskupa zazněla krásná slova o nevšední obětavosti a statečnosti svatých věrozvěstů, kteří jsou právě v dnešní době, jež vede lidi často k duchovní lhostejnosti a zlenivění, obrovským příkladem a také jasným návodem, jak následovat Krista. Vladyka Jáchym zdůraznil, že jak sv. Cyril, tak sv. Metoděj si mohli ve své době a ve své společenské situaci zvolit pohodlný a zajištěný život v Byzanci, avšak vedeni Duchem svatým a také pozváním sv. knížete Rostislava i pobídkou císaře Michaela III., se rozhodli přijmout mimořádně náročné poslání misionářů v tehdy velmi nehostinných a divokých končinách střední Evropy a zvěstovat Krista a jeho spasení našim předkům. Rozhodli se tak vskutku obětovat pro lid „bloudící v temnotách", a jak zdůraznil biskup Jáchym, v tomto přijetí nelehkého misijního poslání

je nutné následovat příklad sv. Cyrila a sv. Metoděje i dnes a zvěstovat Krista v soudobé novopohanské a konzumní společnosti především naším příkladem křesťanského života a obětavostí.

Po svaté liturgii připravili chudobínští pro přítomné hosty pěkné pohoštění a vytvořili i pěknou atmosféru vzájemného sdílení v prostorách kaple

vedle chrámu. Věřící i duchovní z jiných církevních obcí, kteří se letošní oslavy cyrilometodějského svátku zúčastnili, chudobínským bratřím a sestrám i touto cestou za milé křesťanské společenství velmi děkují.

Roman Juriga

PETROPAVLOVSKÉ SLAVNOSTI V MILÍŘICH

Každoročně se konají v polovině července na Milířích Petropavlovské slavnosti, zdejší kostel byl totiž zasvěcen právě svatým Petru a Pavlovi.

Ani letošní rok nebyl výjimkou. Přesto se ty letošní

slavnosti od všech předchozích lišily. Jejich součástí totiž mělo být vysvěcení vlajky a praporu obce Milíře. Proto také byl v tomto roce na slavnosti pozván nejvyšší představitel pravoslavné církve v České republice – Jeho Blaženost Kryštof, který měl vlajku a prapor vysvětit. Počátek svaté liturgie byl stanoven na den 17. července o desáté hodině dopolední, ale už mnohem časněji se u kostela scházeli místní i přespolní věřící, zejména ze sousedních německých obcí. Tyto německé občany k Milířům poutá jistý vztah z minulosti, většinou se zde narodili oni či jejich předkové. Sváteční atmosféra byla umocněna okamžikem, kdy u kostela zastavil velký černý automobil, v němž přijel arcibiskup Kryštof. Po obřadním oblékání vykročil směrem k svatostánku, ale to už mu vycházel vstříc starosta obce Milíře Jan Terela, který jej s dojetím vítal tradičním pravoslavným svátečním bílým chlebem a solí. „Vítám vás v naší malé obci Milíře a jsem nesmírně poctěn tím, že jste k nám po roce opět zavítal," zaznělo z úst starosty. „Vaše návštěva je pro nás skutečnou ctí, velmi si vážíme vašeho přátelského vztahu k naší obci a zároveň vás prosím, abyste vysvětil naše obecní symboly – vlajku a prapor." Poté místní věřící předali metropolitovi květiny a Jeho Blaženost Kryštof se svým typickým vlídným úsměvem na tváři vstoupil do chrámu. První částí slavností byla mše svatá, již provázely zádumčivé a zároveň líbezné modlitby a zpěvy. Poté proběhlo vysvěcení dvou symbolů obce – praporu a vlajky. Po skončení církevního obřadu následovalo neformální posezení starosty Jana Terely, místostarosty Miroslava Pojara a zastupitele Aloise Vávry s metropolitou Kryštofem. Na něm se obě strany domluvily, že v příštím roce uspořádají velké oslavy svátku svatého Petra a Pavla, jimiž připomenou dvoustté výročí vysvěcení kostela svatého Petra a Pavla na Milířích. „Velmi si vážím vaší náklonnosti a vašeho přátelství," zakončil rozpravu starosta Jan Terela. „Již dnes se těším na vaši další návštěvu naší obce."

65 LET PRAVOSLAVNÉHO CHRÁMU V TÁBOŘE

7. července 2011 si pravoslavná církevní obec v Táboře připomínala 65. výročí vysvěcení chrámu. Samotná pravoslavná církevní obec v Táboře vznikla ve 20. letech 20. století jako jedna z prvních církevních obcí hned po obnovení pravoslavné církve v Česku biskupem Gorazdem. Až do osudového roku 1942 (atentát na R. Heydricha a následné ukrývání parašutistů v kryptě katedrálního chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ulici v Praze), kdy byla pravoslavná církev

postavena mimo zákon, probíhaly bohoslužby v katolickém kostele Narození Panny Marie na náměstí Mikuláše z Husi (tzv. „Klášteráku"). Pravoslavní se tam střídali s věřícími z evangelické církve a usilovali o možnost získání vlastních prostor. Roku 1946 byla opravena špitální kaple sv. Alžběty a byla předána do užívání pravoslavné církvi. Na opravě a přípravě chrámu se aktivně podíleli věřící církevní obce. Návrh ikonostasu a napsání ikon provedl otec Andrej Kolomacký, stavitel chrámů. Na svátek mistra Jana Husa, den před vysvěcením chrámu, se konala pouť na nedaleký Kozí Hrádek. Samotné vysvěcení chrámu na počest svátku Povýšení sv. Kříže proběhlo 7. 7. 1946 a vykonal ho tehdy jako svou první mimopražskou vizitaci vladyka Jeleferij. Od té doby se zde konají pravidelné bohoslužby.

Chrám je, jak už bylo řečeno, bývalá špitální kaple svatého Kříže, která byla původně zasvěcena sv. Alžbětě. S přiléhajícím domem č. p. 285 – bývalým špitálem – tvoří jeden stavební celek (chrám obdržel své vlastní č. p. až v roce 2010), jenž se rozkládá na místě středověkého pohřebiště ještě předhusitského Hradiště Vítkovců. Nejstarší zmínka o špitálu pochází z let 1443–1444. K. Thir ve II. dílu své knihy „Staré domy, rodiny táborské", vydané v roce 1930, píše: „Za doby husitské máme tu špitál, vedle školu a dům proti špitálu dle staré tradice slove farou. Máme tu tedy pohromadě budovy, které v městech doby otakarovské tvořívaly skupinu: kostel se hřbitovem okolo, farní budova a škola: vše to bývá vždy pohromadě, ne na náměstí, jako nyní, nýbrž stranou. Tak bylo myslím i v původním Hradišti Vítkovců, ač ovšem k stavbě kostela zde ještě nedošlo. Zakladatelé Tábora, kteří položení těch budov z tradice ještě mohli dobře znáti, umístili svůj špitál a školu zase v těch místech, hřbitov ovšem myslím přeložen hned za město. Ústav tento přejali zakladatelé Tábora z Ústí nejspíše i s jeho fundacemi. Špitály v městech středověkých stávaly obyčejně vně města, neboť byly určeny pro pocestné, žebráky (chodce) a nemocné a spojeny obyčejně s kostelíkem neb kaplí. V tom, že Táborští vzali ústav tento do města, vidím patrný úmysl, že špitál více neměl sloužiti cizím nýbrž domácím chudým. Od ústavu tohoto obdržela tato čtvrť města pojmenování „chodcovská"." Kaple samotná byla postavena na počátku 18. st. K tomuto K. Thir ve své knize zaznamenává: „R. 1718 kaplička ve špitále nově se staví. Václ. Klouzal dal na to 50 zl., z důchodu dáno 30 zl. Byla-li kaple zde již dříve, o tom zmínky jsem nenašel. R. 1777 fundační instrument pořízen, kterého dříve nebylo, a vtělen v knize V. obligationum str. 224."

V současné době budova chrámu patří mezi kulturní památky historické části Tábora a je pravidelně zařazována do objektů v rámci Dne otevřených dveří památek, často i s doprovodným programem – výstavy ikon, prací žáků nedělní školy, obrazů akademického malíře Teodora Buzu – farníka chrámu, pravoslavné literatury, o činnosti Pravoslavné akademie ve Vilémově atd. Konají se přednášky a také koncerty – např. za pomoci chrámového sboru ze Šumperku, který přijal pozvání a vystoupil s pravoslavnými duchovními zpěvy. Všem spoluorganizátorům jmenovaným i nejmenovaným patří velký dík.

Andrea Vachromějeva

POSVĚCENÍ SVATÉHO KŘÍŽE V MOSTĚ

Ve sváteční den 6. července navštívil metropolita Kryštof pravoslavnou církevní obec v Mostě. Nejprve sloužil archijerejskou sv. liturgii v chrámu Narození přesvaté Bonorodice, který je zároveň hlavním chrámem monastýru svatého Prokopa Sázavského, založeného metropolitou Dorotejem v 90. letech minulého století. Vladyka metropolita slavnostně předal na konci sv. liturgie novému igumenovi monastýru otci Izaiášovi igumenské žezlo. V jeho osobě se tak spojila úloha duchovního správce i představeného monastýru. Po bohoslužbách následoval církevní průvod z chrámu ke kříži vztyčenému před farní budovou. Vladyka metropolita tento nádherný kříž vysvětil a uložil do něj spolu s otcem Izaiášem schránku s průvodním dopisem svědčícím o této události. Všichni přítomní duchovní spolu s věřícími nakonec kříž políbili za zpěvu: „Kříži tvému klaníme se, ó Pane, a svaté vzkříšení tvé slavíme."

Ústředí

OSLAVA CHRÁMOVÉHO SVÁTKU PRAŽSKE KATEDRÁLY

Již od doby svého vysvěcení 28. září 1935 svatým mučedníkem biskupem Gorazdem a ruskými a srbskými archijereji slaví pražská katedrála svatých Cyrila a Metoděje chrámový svátek 5. července. Letošního roku sloužil tento den archijerejskou sv. liturgii vladyka metropolita Kryštof spolu s představeným

katedrály metr. prot. ThDr. Jaroslavem Šuvarským, Ph.D., otcem archimandritou Kosmou, prot. Ing. Jiřím Čápem a dalšími duchovními. Ve svém kázání vladyka hovořil o významu misijního díla svatých věrozvěstů pro všechny slovanské národy. Po ukončení bohoslužeb vyznamenal sestru Irenu Rudlovou, která působí v Poslanecké sněmovně Parlamentu České republiky, Řádem svatých Cyrila a Metoděje – zlatou medailí. Sestra Irena například pomohla v letošním roce uspořádat vystoupení „Hlasů pravoslaví" v České republice a měla velký podíl na uspořádání mezinárodní konference k „90. výročí přijetí ruské emigrace v Československu". Blahopřejeme! *Ústředí*

ŽALMISTÉ V MARIÁNSKÝCH LÁZNÍCH

V neděli 10. července 2011 navštívil metropolita Kryštof pravoslavnou církevní obec v Mariánských Lázních v doprovodu hypodiákona Alexije a žalmistů Pavla a Nikolaje. Na pranu chrámu svatého Vladimíra vladyku vítal jeho duchovní správce mitr. prot. Mgr. Josef Hauzar, kancléř ÚMR v Praze, spolu s duchovním správcem v Aši jerejem Romanem Mastíkem. Otec Josef ve svém přivítání zmínil nadcházející stodesáté výročí založení chrámu, na jehož počest připravují místní věřící rekonstrukci a vybavení zvonice. Následovala archijerejská svatá liturgie, při níž metropolita Kryštof udělil chirotesii žalmisty bratru Mgr. Eduardu Neupauerovi, Ph.D. V závěru bohoslužeb pak pogratuloval chrámovému starostovi a žalmistovi Ing. Vladimíru Tatarinovi k jeho kulatému životnímu jubileu a udělil mu za mnoholetou obětavou práci pro slávu Boží a blaho pravoslavného lidu Řád svatých Cyrila a Metoděje – zlatou medaili. Ke gratulaci se připojil také duchovní správce otec Josef a věřící, kteří se v hojném počtu zúčastnili těchto slavnostních bohoslužeb. Tuto neděli si totiž v Mariánských Lázních připomínali památku svatého Vladimíra, na jehož počest byl pravoslavný chrám zbudován. *Ústředí*

CHRÁMOVÝ SVÁTEK V KARLOVÝCH VARECH

Chrámový svátek svatých apoštolů Petra a Pavla v Karlových Varech se slaví 12. července. Tento den archijerejskou sv. liturgii sloužil metropolita Kryštof spolu s kancléřem ÚMR otcem mitr. prot. Mgr. Josefem Hauzarem, duchovním správcem a představitelem Podvorija Moskevského patriarchátu otcem prot. Mgr. Nikolajem Liščeňukem a dalšími devíti duchovními z České republiky a Slovenska i ze zahraničí.

Chrám svatých Petra a Pavla v Karlových Varech je již několik desetiletí sídlem „Podvorija" – Zastupitelství Moskevského patriarchátu a pečuje o rusky hovořící pravoslavné křesťany. V letošním roce se jeho

představitel stal vedoucím Duchovně-kulturního střediska Ruské pravoslavné církve při Velvyslanectví Ruské federace v Praze. Věříme, že se tak bude rozvíjet naše dobrá vzájemná spolupráce s největší pravoslavnou církví světa. *Ústředí*

DESÁTÉ VÝROČÍ NA ABERGU

Díkůvzdáním poděkovala Hospodinu matka igumena Nektárie (Röhmannová) za deset let monašské služby na Doubské hoře u Karlových Varů v pondělí 11. července 2011. Tuto bohoslužbu vykonal metropolita Kryštof spolu s otci duchovními prot. Nikolajem Liščeňukem, představeným „Podvoria" Moskevského patriarchátu, archimandritou Sergijem, archimandritou Kosmou a igumenem Izaiášem. Vladyka Kryštof v závěru díkůvzdání vyznamenal matku igumenu Nektárii Řádem sv. Cyrila a Metoděje – zlatou medailí, za její obětavou službu Bohu i lidem v nelehkých podmínkách ve skitu – monastýru sv. Mikuláše. Za jejího desetiletého působení na Doubské hoře (Abergu) se stal malebný dřevěný monastýrský chrám místem duchovní útěchy pro stovky věřících z České republiky i ze zahraničí. Matka Nektárie poděkovala vladykovi Kryštofovi za vysoké ocenění svého desetiletého pů-

sobení a vyjádřila vděčnost za podporu, která se jí dostává ze strany pravoslavných duchovních i věřících. Milou a skromnou jubilantku přišlo ten den pozdravit velké množství duchovních osob a pravoslavných i jinoslavných věřících. Matce igumeně Nektárii přejeme hojnost Božího požehnání v pevném zdraví na přímluvy přesvaté Bonorodice, svatého Mikuláše Divotvůce i svatého Nektárie, jehož jméno přijala při mnišských postřižinách. Mnohá a blahá léta!

Ústředí

VILÉMOV

Pravoslavná církevní obec si v pondělí 15. srpna 2011 modlitebně připomněla osmdesáté výročí posvěcení základního kamene svého chrámu spolu s dvacátým výročím založení Gorazdova cyrilometodějského střediska duchovních setkání, na jehož stavbu poskytla pozemek. Slavnostní svatou liturgii sloužil vladyka metropolita Kryštof spolu s vzácným hostem naší církve vladykou Leem, arcibiskupem karelským a celého Finska, biskupy vikáři - komárenským vladykou Tichonem, hodonínským vladykou Jáchymem, a velkým počtem otců duchovních z Čech a Moravy. Při svaté liturgii zpívali střídavě věřící podle českých nápěvů svatého novomučedníka vladyky Gorazda a pěvecký sbor z Finska. Vladyka metropolita ve svém kázání zmínil cyrilometodějské základy naší církve a význam, který má v životě pravoslavného křesťana chrám. Připomněl také hodnotu monastýru, ve kterém se konalo mnoho důležitých církevních setkání, a díky péči matek a sester z monastýru, který je jeho součástí, svědčí o přítomnosti pravoslavné víry v naší zemi. Vladyka zdůraznil, že je zapotřebí abychom všichni dle jeho názoru vynaložili velké duchovní úsilí, a uviděli dobrodiní, která nám monastýr a přítomnost matek z Rumunska přináší. Závěrem popřál všem přítomným hojnost Božího požehnání a radosti z účasti na bohoslužbách v čistém a vždy pečlivě vyzdobeném Božím stánku postaveném z lásky k Bohu, Ježíši Kristu a jeho přesvaté Matce Panně Marii. Po konci bohoslužeb dostali archijerejové od matky představená Alexije květinové dary a vladyka Leo poděkoval za pozvání na tuto duchovní oslavu dvojitého výročí do Vilémova. Následoval zpěv mnoholetí ve finštině a společný oběd, který připravily vilémovské monašky pro všechny poutníky i místní věřící. Při

něm promluvili vladykové vikáři, biskup komárenský Tichon a biskup hodonínský Jáchym. Přítomné též pozdravili starosta Vilémova pan Ing. Vladimír Huf, ředitel Pravoslavné akademie bratr Mgr. Roman Juriga, ředitelka Pravoslavné akademie v Novém Valámu sestra Sirrpa Antonen a další.

Ústředí

OSIŘELA PRAVOSLAVNÁ OBEC V PŘÍBRAMI

V naší pravoslavné tradici se obracíme na každého kněze s oslovením „otec", toto oslovení má základ v tradici hluboké úcty prostého lidu k pastýřskému vedení duchovenstva, v životě církevní obce také vyjadřuje důvěrný vztah věřících ke svému knězi, který je vede k Otci v nebesích.

Každý pravoslavný věřící dobře ví, že jeho skutečným otcem je samotný Hospodin Bůh, u některých pravoslavných národů tak kněze lidé neoslovují „otec", ale nazývají je „rodiči", v tomto případě je vykresleno duchovní rodičovství jako zodpovědnost za vedení svěřeného lidu ke spáse, jak říkají Rusové - duchovních dětí.

Právem tedy vždy, když odejde na věčnost duchovní správce, říkáme, že církevní obec osiřela, neboť děti ztratily svého duchovního rodiče. Tato smutná situace nastala nyní v příbramské církevní obci při chrámu sv. Prokopa Sázavského, neboť její „rodič" - o. schiarchimandrita Silvestr odešel na věčnost.

Vzpomínám si, když před 4 lety tehdy ještě jako archimandrita o. Silvestr odcházel z olšanské obce při chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice v Praze, celou záležitost nesl těžce a pociťoval určitou křivdu. V tomto pražském chrámu Zesnutí přesv. Bohorodice byl o. Silvestr představeným řadu let, zde pokřtil a duchovně vedl velké množství věřících, včetně význačných osobností, zde také za svoji pastýřskou činnost obdržel různá církevní vyznamenání, není tedy divu, že pouto s olšanským chrámem pro něj bylo stále živé a pevné.

Otec Silvestr byl však také především poslušným mnichem, který přijal nové poslušenství tam, kde to církev momentálně potřebovala. Zanedlouho po převzetí povinností duchovního správce v Příbrami zažíval o. Silvestr skutečné plné duchovní obrození, nejdříve velmi pokorně a následně s nasazením, jenž mu bylo vlastní, se pustil do obětavé práce.

Mnohokrát mi řekl, že děkuje dobrotivému Bohu za své presídlení do Příbrami, a tato vděčnost o. Silvestra se zcela promítala v jeho vytíženosti a zápalu pro život církevní obce.

Společně s příbramskými věřícími sloužil v městském hřbitovním chrámu Povýšení sv. Kříže a následně nastalo velké stěhování, když se podařilo získat od římskokatolické církve do dlouhodobého pronájmu pěkný malebný chrám sv. Prokopa Sázavského v Příbrami Březových horách.

Současně s pracemi na vybavení chrámu a sloužením pravidelných nedělních a svátečních bohoslužeb věnoval svůj drahocenný pozemský čas o. Silvestr svěřenému věřícímu lidu jak pastorační péčí v Příbrami, tak i svým duchovním dětem v Praze. Otec mnohdy povzbuzoval lidi ve svém okolí i bezprostředním humorem, jenž patřil k jeho charismatu, v těžkých chvílích dokázal podat potřebnou pomocnou ruku. O. Silvestr byl rovněž vyhledávaným odborníkem na exorcismus.

Předne díky obětavým věřícím a mnohdy i díky vynaložení vlastních finančních prostředků o. Silvestra se podařilo příbramské farnosti chrám kompletně vybavit, od nového prestolu, úplného liturgického vybavení, ikonostasu, lustru, ikon, pokrývek, rouch, nových vstupních dveří, až po elektronické zabezpečení.

S ustálenou návštěvností nedělních bohoslužeb kolem 40-50 lidí zažívala příbramská církevní obec svůj rozkvět a v plánu byly další aktivity, které o. Silvestr již ale nestihl, neboť jako věrný a poslušný mnich byl povolán k dalšímu poslušenství - tentokrát se místem jeho poslušenství stalo samotné nebe.

Nechť mu tedy Hospodin odpustí všechna jeho provinění, neboť jak čteme v rozhřešující modlitbě nad zesnulými....:"není člověka, jenž by živ byl a jenž by nehřešil"... dopřeje mu věčný pokoj, stálou vzpomínku a modlitby jeho duchovních dětí a celého svěřeného stáda Božího.

Věčnaja pamjať! Christos Voskrese!

s hlubokou úctou prot. D. Dudáš

VARIABILITA PUTOVÁNÍ

Začaly prázdniny, začalo pršet a mládežníci měnili své plány...

Sroustoucími srážkami a klesající teplotou ztrácelo putování beskydskou krajinou na přitažlivosti a hrubovrbecký monastýr lákal jistotou střechy a tepla. A tak se pravoslavná mládež rozhodla, že pozmění směr svého putování o 90 stupňů a namísto plánovaného setkání ve valašském Rožnově pod Radhoštěm se vydala do slováckého střediska pravoslaví. Liturgie, jež se konala v dřevěném kostelíku sv. Anny ve valašském skanzenu, se nakonec zúčastnil pouze viceprezident BPM Viktor Dutko. Kromě pěti mládežníků prožila v monastýru krásný týden také skupina takřka třiceti táborníků pod

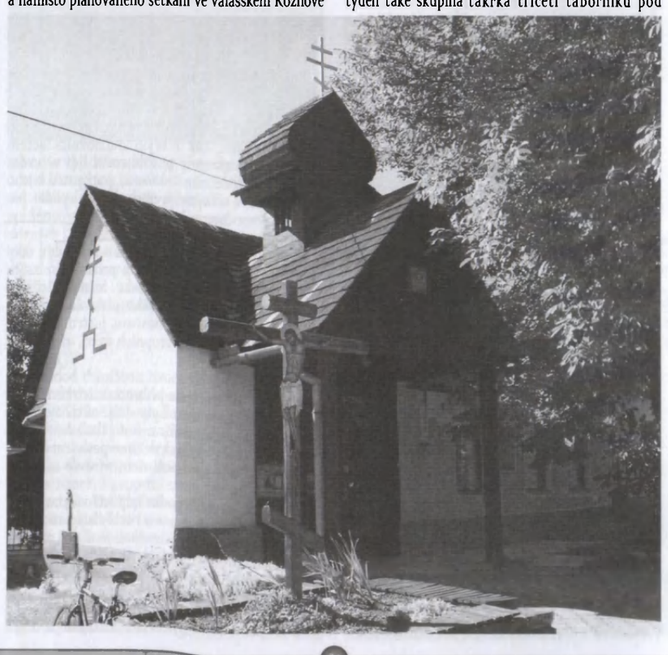

vedením o. Basila Švábeníka a sestry Majky. Všudypřítomní táborníci sbírali poklady a schovávali si je do svých pokladniček, tu podstatnější část i do svých srdcí, na místním hřišti si protáhli nejen ruce a nohy, při noční stezce vyzkoušeli svoji odvahu, lepili ikony, zpívali, vyráběli lampády a mnoho dalšího nezbytného a táborového. Děti dozajista vzpomínají na výbornou kuchyni mátušky Blanky a my děkujeme

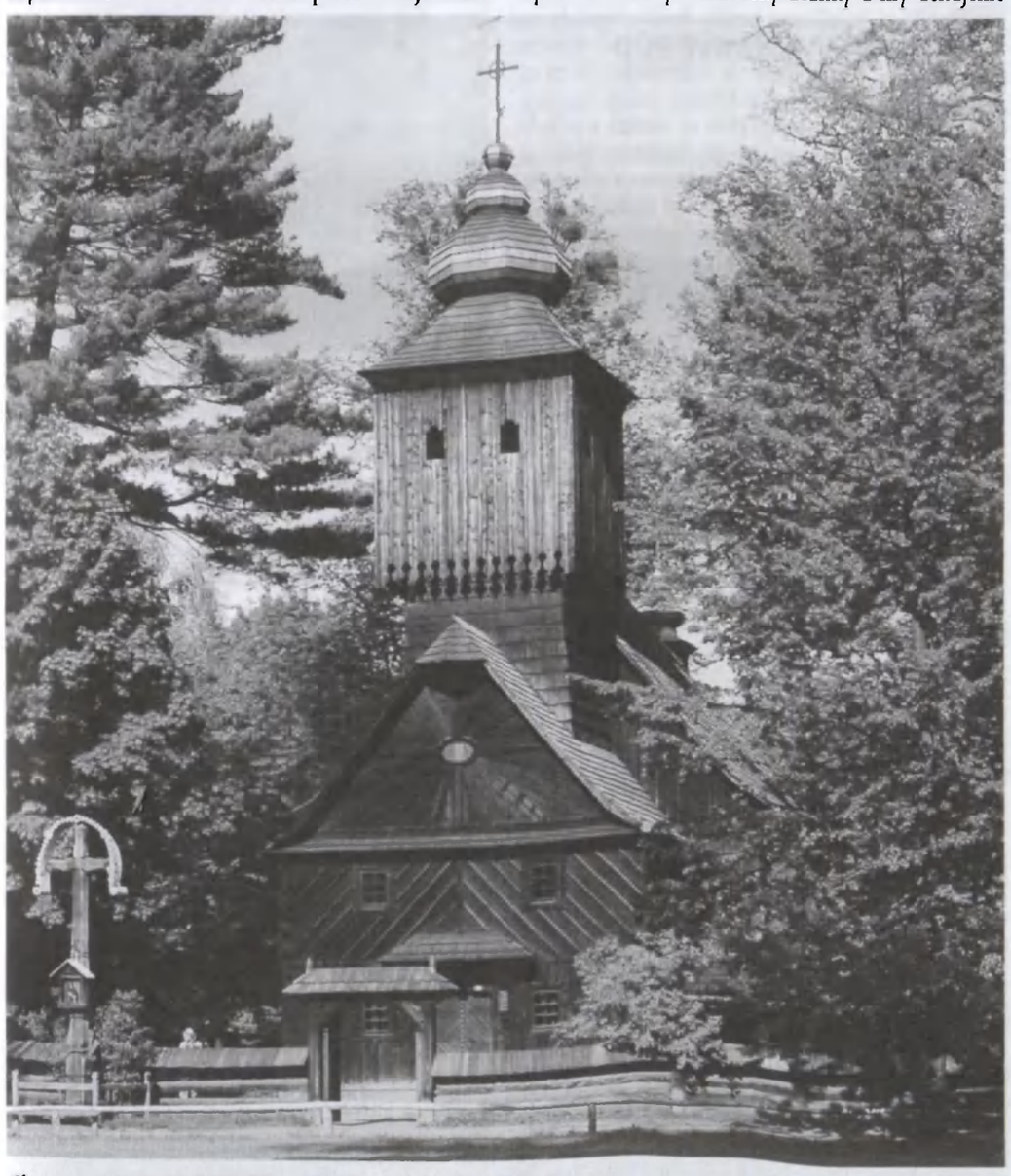

Chrám sv. Anny ve skanzenu v Roznově pod Radhoštěm

vladykovi Jáchymovi, že jsme v monastýru mohli být a přiložit ruku k dobrému dílu.

Milada Marie Kudelová

BRATRSTVO V ROŽNOVE POD RADHOŠTĚM

Veľakrát sa stáva, že my pravoslávni svedčíme o Christovej Církvi a vydávame vedectvo na miestach, ktoré Boh sam vyberá. Misijnou a už tradičnou bola i svátá liturgia v Rožnove pod Radhoštěm pri príleži-

tosti štátných osláv sviatku Cyrila a Metoda. Chrám v prírodnom skanzene rozozvučali liturgické piesne v podaní pravoslávneho zboru z Brna. Úprimné slová kazne poukazali na skutočnú hodnotu bohatstva cyrilometodejskej tradície, na veľkosť služby bližnemu

a pravdu Církvi v jej kontexte k dnešným výzvam modernej doby. Pravoslávna liturgia pootvorila i pre mnohých nepravoslávnych svoje bohatstvo a krásu. Po celé tisícročia Církev svedčí a vydáva svoje svedectvo tým, ktorí hľadajú pravdu a spásu. V pokojnej atmosfére zazneli mnohé priateľské slová, objatia a radosť zo spoločného stretnutia pravoslávnych

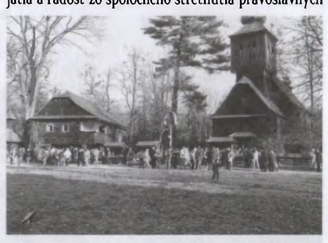

z Ostravy, Přerova, Brna, Znojma a iných miest. Bratrstvo pravoslavné mládeže bolo zastupené účasťou viceprezidenta. Veríme, že Boh i nadalej bude posilňovat svoju Církev v našich krajinách, naplňovat ju radosťou a požehnaním.

Viktor Dutko

SETKÁNÍ VÝBORU BPM

Dne 9. července 2011 proběhlo v Olomouci již druhé setkání výboru BPM. Grémium BPM vyhodnocovalo svou dosavadní činnost a její úspěchy, zejména se však soustředilo na další chod organizace a strategii jejího fungování. Mezi nejdůležitější usnesení patřilo vytvoření ediční rady BPM, iniciování aktivit s účastí pravoslavné zahraniční mládeže a vypracování plánu programu pro nadcházející půlrok.

SETKÁNÍ MLÁDEŽE NA ZÁPADĚ ČECH

Ve dnech 23.-25. 8. 2011 se v církevní obci ve Františkových Lázních při chrámu sv. Olgy uskutečnilo se-

tkání Bratrstva pravoslavné mládeže. Páteční odpoledne bylo věnováno prohlídce místní proslavené lázeňské trasy k lesní kolonádě Natálie, včetně ochutnávky nejvýznamnějších lázeňských pramenů. Večer se účastníci krátce seznámili s historií chrámu a církevní obce sv. Olgy, poté následovala večeře a společné večerní modlitby v chrámu. V sobotu po ranních modlitbách jsme po snídani vlakem dojeli do Chebu, kde právě probíhaly městské Valdštejnské slavnosti. Po krátké prohlídce města naše cesta směrovala opět na vlakové nádraží, odkud jsme dojeli do přírodní rezervace Soos v Novém Drahově, kde se nachází významné rašeliniště a slatiniště a pozoruhodné bahenní sopky. Sobotní večer završila večerní bohoslužba a krátká procházka k místní minizoologické zahradě u jezera Amerika. V neděli ráno část účastníků odjela na sváteční bohoslužbu Zesnutí přesvaté Bohorodice do monastýru v Loučkách u Karlových Varů, ostatní se zúčastnili sv. liturgie v chrámu sv. Olgy. Všem účastníkům, ale také těm, kteří setkání podpořili svou modlitbou, patří velký dík. S Boží pomocí se všichni budeme těšit na další setkání!

Metoděj Kout

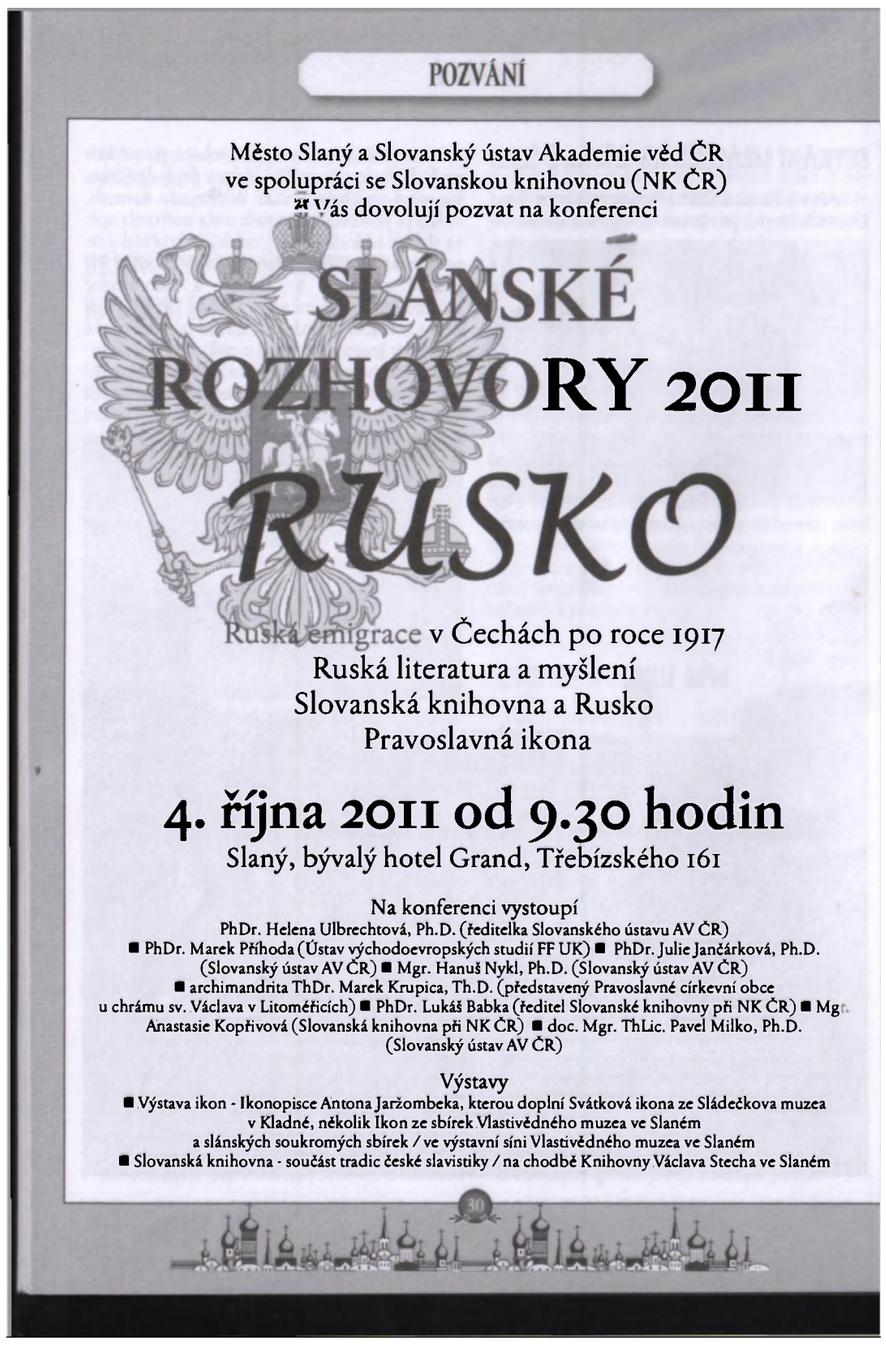

POZVÁNÍ

Město Slaný a Slovanský ústav Akademie věd ČR
ve spolupráci se Slovanskou knihovnou (NK ČR)
Vás dovolují pozvat na konferenci

SLÁNSKÉ
ROZHOVORY 2011
RUSKO

Ruská emigrace v Čechách po roce 1917
Ruská literatura a myšlení
Slovanská knihovna a Rusko
Pravoslavná ikona

4. října 2011 od 9.30 hodin
Slaný, bývalý hotel Grand, Třebízského 161

Na konferenci vystoupí
PhDr. Helena Ulbrechtová, Ph.D. (ředitelka Slovanského ústavu AV ČR)
■ PhDr. Marek Příhoda (Ústav východoevropských studií FF UK) ■ PhDr. Julie Jančárková, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR) ■ Mgr. Hanuš Nykl, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR)
■ archimandrita ThDr. Marek Krupica, Th.D. (představený Pravoslavné církevní obce u chrámu sv. Václava v Litoměřicích) ■ PhDr. Lukáš Babka (ředitel Slovanské knihovny při NK ČR) ■ Mgr. Anastasie Kopřivová (Slovanská knihovna při NK ČR) ■ doc. Mgr. ThLic. Pavel Milko, Ph.D. (Slovanský ústav AV ČR)

Výstavy
■ Výstava ikon - Ikonopisce Antona Jaržombeka, kterou doplní Svátková ikona ze Sládečkova muzea v Kladné, několik Ikon ze sbírek Vlastivědného muzea ve Slaném a slánských soukromých sbírek / ve výstavní síni Vlastivědného muzea ve Slaném
■ Slovanská knihovna - součást tradic české slavistiky / na chodbě Knihovny Václava Stecha ve Slaném

PŘEHLED BOHOSLUŽEB METROPOLITY KRYŠTOFA V MĚSÍCI ZÁŘÍ 2011

VLADYKA S POMOCÍ BOŽÍ HODLÁ:

ČTVRTEK 1. ZÁŘÍ
v 17^{00} hod. sloužit bohoslužby za oběti černobylské katastrofy po 25 letech v monastýru Zesnutí přesvaté Bohorodice ve Vilémově u Litovle

SOBOTA 3. ZÁŘÍ
v 10^{00} hod. vysvětit po rekonstrukci kapli Zesnutí přesvaté Bohorodice v Brance (farnost Miliře), poté v ní sloužit první archijerejskou sv. liturgii

NEDĚLE 4. ZÁŘÍ
v 10^{00} hod. v den svátku sv. novomučedníka vladyky Gorazda sloužit archijerejskou sv. liturgii v kapli jemu zasvěcené v Rakovníku
v 14.32 hod. sloužit panychidu na místě a v case popravy sv novomučedníka vladyky Gorazda, dalších duchovních a zaměstnanců církve v areálu Památníku v Kobylisích (Praha 8)
v 16^{00} hod. pomodlit se u pamětní desky svatému novomučedníku vladykovi Gorazdovi na zdi Pankrácké věznice v Praze 4, kde byl několik dní před popravou světec vězněn a mučen

ČTVRTEK 8. ZÁŘÍ
v 09^{00} hod. sloužit archijerejskou sv liturgii v kapli Všech svatých Země české v hotelu ICON V Jámě 6 v Praze 1.
-poté tamtéž požehnat řádnému zasedání Eparchiální radv Pražské pravoslavné eparchie

NEDĚLE 11. ZÁŘÍ
v 10^{00} hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu Zesnutí přesvaté Bohorodice v Praze 3 na Olšanech

NEDĚLE 18. ZÁŘÍ
v 9.30 hod. sloužit archijerejskou sv. litugrii v katedrálním chrámu sv. Cyrila a Metoděje v Resslově ul. 9a v Praze 2

PONDĚLÍ 19. ZÁŘÍ
v 07^{00} hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v seminární kapli sv. Jána Teologa na počátku nového akademického roku na PBF PU v Prešově

STŘEDA 21. ZÁŘÍ
v 09^{00} hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu Narození přesvaté Bohorodice v monastýru sv Prokopa Sázavského v Mostě

23. AŽ 27. ZÁŘÍ
modlit se s poutníky na pouti do Srbska po stopách sv. novomučedníka vladyky Gorazda

NEDĚLE 25. ZÁŘÍ
v 10^{00} hod. v den 90. výročí sloužit archijerejskou sv. liturgii v patriarším chrámu sv. archanděla Michaela v Bělehrade na místě, kde přijal biskupské svěcení sv. novomučedník vladyka Gorazd

STŘEDA 28. ZÁŘÍ
v 10^{00} hod. sloužit archijerejskou sv. liturgii v chrámu sv. Václava v Litoměřicích
v 16^{00} hod. modlit se akathist ke sv. mučednici české kněžně Ludmile v bazilice sv. Jiří na Pražském hradě a poklonit se u jejích ostatků

ČTVRTEK 29. ZÁŘÍ
v 10^{00} hod. na památku sv. mučednice Ludmily sloužit archijerejskou sv liturgii v chrámu jí zasvěceném a zbudovaném v místech její mučednické smrti v dnešní obci Tetín u Berouna

Zaslíbená země Kanán

POMOZTE MOJŽÍŠOVI A IZRAELITŮM NAJÍT CESTU DO ZASLÍBENÉ ZEMĚ

Mojžíš a vyvolený národ

Milé děti,

v měsíci srpnu jsme si připomínali svátek Zesnutí přesvaté Bohorodice. Na ikoně vidíme Pána Ježíše, jak odnáší duši svojí maminky do nebe a zároveň vidíme i Pannu Marii v rakvi obklopenou apoštoly a anděly. Na některých ikonách můžeme vidět také člověka, jemuž anděl seká ruce, protože nerespektoval tajemství smrti přesvaté Bohorodice a neskloníl se před ním. Přesvatá Bohorodice je pro nás vzorem a světicí, protože jako první přijala Pána Ježíše. Dle svaté Tradice se od svého tělesného zesnutí přimlouvá k Bohu za naše spasení v nebeském království.

n.

ZESNUTÍ PŘESVATÉ BOHORODICE

K VYBARVENÍ

Děkujeme všem čtenářům, kteří podpořili vydávání našeho časopisu modlitbou a finančním darem. Děkujeme také všem přispěvatelům, kteří nám do redakce Hlasu pravoslaví zaslali svoje příspěvky, zprávy a názory. Děkujeme také všem těm, kdo podpořili finančně nebo zaslanými příspěvky chod internetového portálu www.hlaspravoslavi.cz.

Dovolujeme si touto cestou vyzvat všechny naše objednatele a předplatitele, aby si časopis Hlas pravoslaví objednali a předplatili také na rok 2011. Všechny ostatní, kdo si Hlas pravoslaví kupují v chrámech nebo na jiných místech, vybízíme, aby se předplatiteli na rok 2011 stali.

Kromě předplatitelů a odběratelů velmi uvítáme finanční dary, které nám umožní časopis vydávat a distribuovat pravidelně a umožní nám průběžně zachovat a časem zlepšovat jeho kvalitu.

Účet Hlasu pravoslaví:

RAIFFEISENBANK, A.S.
5011103614/5500

Pro převod ze zahraničí:
IBAN CZ2855000000005011103614

ZA VŠECHNY VAŠE PŘÍSPĚVKY I DARY VÁM DĚKUJEME

OBJEDNEJTE SI HLAS PRAVOSLAVÍ NA CELÝ ROK

Objednat Hlas pravoslaví na celý rok si však můžete nejenom na přelomu roku, ale kdykoliv za: 288 Kč + 86 Kč poštovné = celkem 374 Kč

Distribuce a objednávky:
Dupress, Podolská 110, 147 00 Praha 4
dupress@seznam.cz
tel.: 241 433 396
mobil: 721 407 486

Vydává Pravoslavná církev v českých zemích s požehnáním +Kryštofa, arcibiskupa pražského a metropolity českých zemí a Slovenska

Číslo 08/2011 ročník LXVI

Šárecká 38, 160 00 Praha 6 – Dejvice
P. O. BOX 655, CZ-111 21 Praha 1

Registrace
MK ČR E 248

Odpovědný redaktor
Mgr. Roman Juriga, romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz
tel. 77 63 94 637

Editoři
J. V. arcibiskup olomoucko-brněnský Simeon
Jerej David Dudáš

Redakce
Osvěta a pravoslavná duchovnost:
ThDr. Jakub Jiří Jukl, Mgr. Eva Šuvarská, jerej Mgr. Jan Týmal
Pravoslavná mládež: Ivo Vrobel

Správce portálu hlaspravoslavi.cz
Dalibor Jan Kočí, e-mail: redaktor@hlaspravoslavi.cz, www.hlaspravoslavi.cz

Jazyková úprava
PhDr. Marta Koutová

Grafika
Zuzana Pepelová, Virtue, s.r.o., www.virtue.sk

Adresa pro zasílání příspěvků:
Roman Juriga, Vilémov 70, 783 23 Vilémov u Litovle
romanjuriga@centrum.cz, orthodoxa@quick.cz, Fax: 585349005

Redakce si vyhrazuje právo na případné úpravy či krácení zaslaných příspěvků. Redakcí nevyžádané rukopisy, fotografie a kresby se nevracejí. Autorské články, překlady a fotografie jsou darem církvi a autoři si nenárokují autorský honorář ve smyslu Autorského zákona. Otištěné materiály nelze rozšiřovat bez souhlasu redakce nebo autora.

Foto na 1. straně obálky: Tabor pro rodiče s dětmi do 6 let.

Hora svatého Klimenta je jedním z míst spjatých s historií Velké Moravy. První písemné zprávy o této hoře, ukryté v pohoří Chřibů, pocházejí teprve ze 14. století. Podle místní ústní tradice byla tato nora dána sv. Rostislavem svatému Konstantinu a Metodějovi a jejich žákům. Ti zde nalezli místo k modlitbě i práci. V blízkosti chrámu byl vystaven monastýr a byla zde také škola. Jak praví Život Konstantina sepsaný pod vedením samotného arcibiskupa Metoděje: „Když přišel svatý Konstantin na Moravu, přijal ho Rostislav s velkou úctou a když shromáždil učedníky, oddal mu je na učení... a zanedlouho přeložil církevní řád, naučil je ranní službě Boží, hodinkám, večerní, povečernici a mši a tam nechal učit také jiné nauky, gramatiku i muziku. I otevřely se, podle slov prorokových uši hluchých a poslouchali slova Písma, a jazyk zajíkavých se stal jasným ...". Hora svatého Klimenta, daná pod ochranu mučedníka papeže sv. Klimenta, jehož část tělesných ostatků zde byla uchovávána, se zřejmě stala důležitým střediskem zbožnosti a vzdělanosti Velké Moravy. Z archeologických výzkumů je doloženo, že v době velkomoravské v 9. století zde již stála zděný chrám. O obytném prostoru z 9. století přináležejícím ke kapli se zmiňuje pouze Jindřich Wankl z Vlasteneckého muzejního spolku z Olomouce, který vedl výzkumy hradiska v letech 1885 - 1888 a který prý objevil základy stavby z doby cyrilometodějské, ale nijak blíže je nespecifikoval. Z množství zajímavých nálezů vážících se k této lokalitě stojí za připomenutí nález zlatého solidu byzantského císaře Theofila (z let 839 až 842) koryčanským rodákem Vítězslavem Glozou v roce 1912. Místo v hlubokých chřibských lesích dnes obklopené stromy skýtá příležitost k přiblížení si kořenů cyrilometodějské duchovnosti i k aktivnímu odpočinku v přírodě. *rj.*

FINSKÝ METROPOLITA LEO S POUTNÍKY
A CHRÁMOVÝ SVÁTEK VE VILÉMOVĚ 15. SRPNA 2011